

BURŽUAZISKOS IR SMULKIAI-BURŽUAZISKOS SRIOVĖS SOCIJALIZMĖ.

Pradžioj XIX šimtmečio įvairių idealistų galvose pradėjo kilti mintys, jog šis surėdymas neteisingas, jog reikalinga nauja tvarka, teisingesnė, kurioje nebebutų daugiau išsundijimo ir vargo. Tuomet kapitalizmas dar tik pradėjo plėtoties, darbininkų judėjimas buvo dar silpnas, ir užtai idealistams negalėjo ateiti į galvą, kad naują tvarką vykdytų patis darbininkai. Nauja tvarka, anot idealistų, turėjo atsirasti išaukšto, kuomet tarp turėčių ir valdonų užviešpataus teisingumo idėja. Tai buvo socialistų-utopistų svajonės.

Pradžioj XIX šimtmečio teiposgi pradėjo platintis darbininkų judėjimas. Mat, tuomet pradėjo augti dabartinis kapitalizmas. Kapitalizmo augis pagimdė kovą proletarijos su buržuazija. Klesų kova ir jų reikalų prieštaravimas pradėjo vis labiau aiškėti. Ne vienas iš proletarų pajuto, jog tarp buržuazijos ir proletarijos vis aiškesnė auga siena, jog buržuazija ir valdonai niekuomet nesirūpys ištraukti darbininkų klesą iš jos dabartinio vargingo padėjimo ir perkelti ją į teisingesnes sąlygas. Proletarų galvose pradėjo gimi mintys, jog proletarija turi vesti aštrią kovą ne tik su buržuazija, bet kartu ir su visa tvarka, kol ji visai nebus panaikinta ir ant jos vietos įsteigta nauja, darbininkų reikalams geriau atitinkanti. Tai buvo pradžia supratimo, jog darbininkai tik pačią galię ištraukti save iš kapitalizmo vergijos.

Toj pačioj XIX šimtmečio pradžioj pradėjo gimi kritiцизмas. Mokslinčiai pradėjo kritiškai atsinešti prie visų senesnių mokslų, pažiūrų, išvedimų, dogmų. Kritikai nepasikakino vien pačia kritika, bet, arčiau ištyrę gyvenimo sąlygas, rupinosi susekti tų sąlygų ypatybes, suverti naujas teorijas. Čia ir gimė materialinis istorijos ir visatos supratimas.

Ant šių visų pamatų ir atsirado garsus Markso «Kapitalas» arba «Kritika politiškosios ekonomijos». «Kapitalas» davė pamatus moksliskamjam socializmui. Ir pasirodė, jog gyvenimo apsirėškimai atsiranda ne ačių atskirų ypatų norams, ne teip sau, bet priklauso nuo tam-tikrų įstatymų, kurių negali panaikinti jokia pašalinė spēka.

Visas visuomenės gyvenimas suristas su jos ekonominių padėjimų. Nuo to, kaip žmonija įsdirba viską sau reikalingą, priklauso visos šakos jo kasdieninio gyvenimo. Dabar yra kapitalistinis išdirbimo budas, ir už tai visuomenės gyvenimas turi prisitaikyti prie kapitalistinės produkcijos. Toliau, reikia neužmaršti, jog išdirbimo budas nestovi ant vietos: jis nuolat mainosi. Mat, visuomenė rūpi, kad, mažiau išaikvojus spēkų, daugiau pagaminti. Šiedu dalykai ir pagimdo progresą išdirbime. Progresas (pažanga) išdirbime vis zengia pirmyn, vis keičiasi, plėtojasi, kol nepasiekia naujų išdirbimo formų. Šiuo keliu iš šeimyniškai-komunistiškos

išdirbystės atsirado patriarchališkas, iš patriarchališko feodališka (baudžiaviškas); ant feodališkojo pamatų pradėjo gimi smulkiai-buržuaziškas, kuris ilgainiui persikeitė į buržuazišką arba kapitalistišką.

Šios kapitalistiškos tvarkos ypatybe yra tas, jog išdirbystė iš daugumos rankų pereina į mažumos rankas, t.y. išdirbystė koncentruojasi ir kapitalizuojasi. Kapitalizuojasi, nes smulkus dirbtuvių išdirbimas pavirsta stambiu-fabrikiniumi; koncentruojasi, nes nyksta mažesni fabrikai, o auga didesni ir jie renkasi į saujalės kapitalistų arba jų draugijų rankas.

Kapitalizmo tvarka tur ir daugiau ypatybių. Betvarkė išdirbime iššaukia krizius, progresas technikoje, nešdamas išdirbystės įrankių savininkam naudą, pagimdo vis augančias bedarbes, o pati kapitalizacija, sutraukdama į tam-tikrus centrus darbininkų minias, vis aštriau stato atskirų klesų reikalų prieštaravimą, ir tuom klesų kova vis aštryn eina.

Auganti kapitalizacija ir koncentracija tokiu būdu vis labiau išplečia tokias sąlygas, kuriose visuomenei vis sunkiau gyventi. Nuo krizių, bedarbių kenčia ne tik darbininkai, bet ir visa visuomenė. Dabartinis surėdymas vis labiau neatsako visuomenės reikalams, nes tiems reikalams neatsako dabartinis išdirbystės būdas.

Neatsakantis išdirbystės būdas turi išnykti ir užleisti vietą atsakantesniam. Kadangi dabartinė visuomenė labiausia kenčia nuo krizių ir bedarbių, tai turės būti tvarka, kurioje nebutų priežasčių, ką iššauktų krizius ir bedarbes. Dabartinių gi krizių ir bedarbių priežastis, tai kapitalistiška išdirbystė, arti surišta su ypatiška (privatiškąja) nuosavybe išdirbystės įrankiuose. Plačioji išdirbystė negalės išnykti, nes visuomenė reikalauja daug išdirbių. Dideli fabrikai ir ateityje pasiliks, bet tiems fabrikams turės kas-nors atimainyti. Jeigu fabrikų savininkai juos laikysis dėl pelno, kurį jie gauna darbininkus išnaudojant, tai kriziai neišnyks. Ir išeina, jog ateityj fabrikai negalės but pelno šaltiniu, išnaudojimo įrankiu. Vienok, jeigu atskiros ypotos fabrike nematys jokio pelno šaltinio, tai joms ir nebebus jokios naudos laikyti fabrikus ir samdyti darbininkus. Tokiu būdu ateityj fabrikai negalės būti atskirų ypatų nuosavybė. Bet fabrikai visuomenei reikalingi, ir užtai pati visuomenė paims fabrikus į savo rankas. Kaip atsitiks su fabrikais, taip pat turės atsitikti ir su visom vietom, kur bus kokių nors produktų išdirbimas, arba darbas arti surištas su išdirbimu (paimkime, transportas arba pergabenimas).

(Toliaus bus).

MUSU KALENDORIUS.

(Pirmoji skaitlinė yra senoji ekaidžia, antroji — naujojo.)

Birželio Mėnuo.

24-6—1563 m. Seimukas Vilniuje sulygina visus krikščioniškuosius tikėjimus Lietuvoje.— 1863 m. Gimė kun. Thomas McGrady, socialistas-rašėjas, Kentucky valstybėj, Amerikoj.

25-7—1878 m. Kijavoj užmušta žandarų viršininkas

Geiking.— 1892 m. Kongresas Londone, sutvėriąs tarp tautišką anglekasių susivienijimą.

26-8—1809 m. Mirė Thomas Payne, „Žmogaus Teisių“ autorius.

27-9—1525 m. Krito kovoj Fl. Geier, garsusis vadas kaimiečių karės Vokietijoje.

28-10—1902 m. Pakartas Iša Lekert Kariskampj Lauke Vilniuje.

29-11—1900 m. Prasidėjo antroji didėji lietuvių kyla pirmieji jos areštai.

30-12—1848 m. Sukilimas Pragoj, Čekijoje

Socialistu veikimas Amerikoj.

Balsavimas ar kulkos... Tai butų praktiškesnis antrasis dpt. Antonovo straipsniui „Socialist Party ir Socialist Labor Party.“ „S. P. užmiršta, kad socializmo įvykdymui reikia tam tikra lektuališka ir medegiška spēka“, sako Antonov.

Bet nuo pradžios—literatura. „Socialistai privalo kontroliuoti ją (savo literaturą) ir prižiūrėti, kad neiškryptų iš savo žių,—sako Antonov:—„S.L.P. stovi už tai kad partijų literatūra būtų pačios partijos leidžiama ir kontroliuojama. Tarp tarpu S.P. visai neatkreipia atydos į tai.“

S.P. literatūra jau labai didelė: tai vertimai iš kitų kalbų, tai spauzdinti Anglijoje, tai čiapat Amerikoje. S.P. naudojosi tarp tautiška socialistų literatūra (ar uždrausta S.L.P. nariusms skaityti literaturą ne S.L.P. lėšomis išleista). Laikraštija irgi gausi—nariai S.P. gali pasiskirti laikraštį, kurs jiems rodos geresnis, prievartos ar nurodymo kurį turi užsirašyt. Laikraščiai, kryptanti iš vėžių, netektų skaitytojų,—per tai jie yra kontroliuojami socialistų. Kitokis dalykas su maža literatūra S.L.P.: ten nėra pasirinkti, o kad laikraštis pakryptų, sukryptų ir partija—jeigu jos įjegoje butų atitasyti. L.S. Sąjunga negal išleisti didelio dalyčiaus laikraščio ir laikytis savo literaturą kontrolėje Sąjungos, kaltė, kad mūsų tauta ne skaitlinga—ir negalime turėti kelių laikraščių, kur galėtume pasirinkti. Vieniems tinka populiarūs, kitiems mokliški raštai,—mūsų ir tiek negalime užganėdinti skaitytojų. Vienok „Kova“ laidžiama kontrolėje partijos nėra geresnė už laikraštiją S.P. ir regis nėra pavojaus, kad S.P. iškryptų iš žių—ji yra kontrolėje skaitytojų kuriems neužginta be cenzūros leidimo naudotis netik tarptautiška socialistų literatūra, bet bile kokia literatūra.

Toliaus Antonov kaltina už suteikimą autonomijos S.P. kuopose ir rajonuose. „Pirmoji frakcija (S.P.) leidžia savo kuopoms ir rajonams veikti taip, kaip tie randa reikalinga, visada laikantis prie vietinių aplinkybių. O tos „vietinės aplinkybės“, kaip mes žinome, visur pastatytos prieš socializmą, jeigu prie jų patikant veiksime, tai prisieis eiti prieš pastarąjį, kas pačiai S.P. patiktų“. Ar S.P. nėra savistoviška partija, kad turėtų laikytis Kur ir kada S.P. kuopos ir rajonai stengėse prisitaikyti prie aplinkybių, pastatytų prieš socializmą, ir rėmė tas aplinkybes, kaip ir kitose vietose, Antonov naudojasi žodžių žaismų. Gal teisūs, kad norėjo pasakyti: kuopos ir rajonai kovoja taip, kaip vietinės aplinkybės suteikia geresnę progą. Jei tame S.P. kuopos ir rajonai S.L.P. klausia centro, kada jis parengt susirinkimus? Ar gali rajonai išleisti lapelius lėšomis rajonų ir t.t. S.P. išsiplatinus po visas Jung. Valstybes, o įvairių kuopų ir rajonų įvairūs įstatymai. Ar nebutų juokų tik dėl to, kad vartyti agitaciją suteikimui teisių moterems balsuoti valstybės kur moters jau turi tas teises?—S.P. nariai prisilaiko abaloniškos ir partijos programos visiems vienodas, bet kuopų reiki-

nevienodi. Spėju, kad ir socializmui įvykus, Floridos gyventojai ne tures teisų uždrausti Kalifornijos gyventojams svarstyti patiems reikalus, pvz.—drėkinimą laukų, tik dėl to, kad Floridiečiams neareiki drėkinti (irrigate) laukus; taip pat Chicagos gyventojai neturės klausyti New Yorko gyventojų patarimų, pavėlijuimų apšvietime gatvių nakties laike, bet pasielgs, kaip jiems patiems išrodys geriaus.

Apie buržuaziška elementą partijoje. Ar gali ypata, gyvenanti iš buržuaziškų šaltinių, būti socialistu? Antonov vėliaus sako kad fermeriai neturi prigulėti prie socialistų partijos, nes esą buržujai; čiaigi sako: «Socialistų partija yra praktiškai ir fiziškai dirbančių darbininkų partija.» Šitas aiškinimas mažai ką reiškia:—fiziškai dirba plėšikas, protiškai bankierius, anglekasis gali būti pavarytas iš darbo ir būti «nedirbančiu darbininku». Aš norėčiau išgirsti rimtesnį paaiškinimą, ka yra socialistų partijana udinga ir kas gali prie jos prigulėti? Besimokinanti junuomenė nėra darbininkais ir dažnai pabaigę universitetus lieka buržujaus—ar turi me ją išvyti iš partijos? Moteris priversta parduoti savo kuną nėra darbininke, bet socializmas jai vienintelis išganymas, ar ji gali prisidėti prie socializmo? (Negali, nes neturi susipratimo, o jei kiek supranta rdaugijos klausimus, tai socializmo teip nekenčia, kaip kunigai. Red.) Kudičiai ar vaikai 10 ir mažiau metų dirba fiziškai ir protiškai pabrikuose už algą—ar jie gali būti pilnais nariai socialistų partijos? Taftas nuo seniai dirba už algą—ar jis yra darbininkas? Ūkininkas, dirbantis be algos ant «savo» žemės sklypo, nėra buržuju, bet darbininku. Kurpius turinttis mažą varstotėlį pataisymui ir sulopymui batų, ar yra kapitalistu ar buržuju, ar darbininku? Ar tik amatninkai dirbtvėse galbūti nandingais nariais socialistų partijos, ar visi socialistai gali būti suvaryti į amatų sąjungas? Kur dėti likusius?

Kautsky sako: «Prie šios klesos (proletarijatos) butinai priguliti ištikrų didumau kininkų, mažų pramonininkų ir vaizbininkų».

Štai Liebknechto žodžiai: «Mēs neturime prasmę žodžio «darbininkų klesas» apbružiuoti persiaurai... mēs priskiriame prie darbininkų klesos visus tuos, kurie gyvena išimtinai ar nors didesne dalia iš savo darbo ir nelobsta iš kitų darbo». Jaures sako: «Mūsų ne privalo klausiti, ar tu esi alginis darbininkas, bet—ar tu esi socialistas?»

Jei norėtume prašalinti visus tuos, kurie paramia kapitalizmą savo gyvenimą, tai turėtume prašalinti visus darbininkus už algą dirbančius, nes už algą dirbdami suteikia kapitalizmui gyvasties progą. Ne visi darbininkai žiuri į socializmą kaipo išganymą, ne visi jį supranta; tuo tarpu tie, kuriuos Antanovas nepriskiria prie darbininkų, gali pripažinti socializmą ir karštai jį remti—kodėl jie turėtų būti atstumti?

Kitas dalykas, kad partija nepavirstų į buržuazišką partiją.—S.P. nesnaudžia, ji pilnai praktikuoja visuotiną balsavymą—inicijatyvą ir referendum,—dauguma S.P. narių, budami darbininkais, dirbančiais už algą, gali pilnai kontroliuoti kitokius elementus partijoje, o jei S.L.P. jau teip bijos ne darbininkiškų elementų, tai savo baimėje nekiek iš kovos ir nuo kapitalizmo. Ar drg. Antonov nori pasakyti, kad S.L.P. pasistačius pati prieš save baidyklę, nori atkreipti atydą visuomenės: «Žiurėkite, kaip mēs narsiai kovojame su savo priešais»!?

Emigracija ir imigracija. Gal S.P. ir klysta tame, bet var dan ko toks apbružiuojimas imigracijos buvo stengiamas įvykinti, jei ne vardan to *Laborizmo*, kuriuo Antonov teip gėrisi? Kongresas Stutgarte atmetė S.P. reikalavimus, o kas buvo tie, kurie, atsitikus streikams dokų darbininkų Anglijoje, šaukės prie Vokietijos darbininkų, kad jie nekeliatų į Angliją? tai buvo laikinis uždraudimas emigracijos. Jeigu darbininkas Jungt. Valstijų stovi angščiaus kulturiškai už «laukines gaujas» Azijos, tai toks azijotas, pats nesusiprasdamas, lieka skebų. Pigus darbininkas ne tik suteikia daugiau pelno kapitalistams, bet da priverčia aukščiaus sto-

viučius kulturiškai darbininkus nusizeminti prie jų laipsnio. Kova su skebais yra kova su kapitalizmu, nors tai nėra tikslu socializmo ar laborizmo, be kurio pagal Antonovą, socializmas negali būti įvykdyntas.

«Kur kasnį duonos gali uždirbti, te eini»,—sako Antonov. Ne sakau, kad Antonov yra streiklaužis, bet jis išteisina kiekvieną skebą ir streiklauzį, koki tik visuomenė gali kada nors turėti, ar turėjo.

Jei pigus tamsus «laukines gaujas» darbininkas negeistinas Amerikos darbininkams, tai susipratęs darbininkas yra maloniai, su džiaugsmu sutinkamas. Ar ne S. Party laikraštija atkreipė visuomenės atydą į neteisningą areštavimą Rūdavičiaus ir Purėno? Ar ne S. P. ai jie dėkingi už paltuosavimą? S. P. laikraštija ir skaitytojai, kurie tą laikraštiją remia, nuveikė išliuosavimą ateivių ir palaikime jų šioje šalyje dangiaus, negu S. L. P. su jos kontroliuojama laikraštija. Ar ne S. P. laikraštija stovi dabar apgyname meksikiėčių? Kur pasekmės imigracijos apbružiuojimo, kurio garbės vertas Antonov teip bijos? Nesibijokit šešėlių, juose nieko nėra.

Toliaus apie taktiką—štai kelios ištraukos.

«Jai (S. P.) rodos, kad užtenka tikrai išrinkti prezidentą ir kitus viršininkus iš socialistų ir jau socializmas pats siulsis. Visa jos agitacija ir propoganda atkreipta į politikos pusę.—Tai kur S. P. klaida. Kuo kvėpuoja kapitalistai: ar politiškomis teisėmis, ar medegiška spēka? Harrimanao geležinkeliai ne apžergti jo kofomis, bet politiškos teisės pripažista jam tą nuosavybę, ar jis ant geležkelio stovi, ar užsidaręs sėdi ir galvoja, koku būdu suvogti daugiau pinigų. J. D. Rockefeller, eidamas gulti, ne pasideda kerosino šaltinių po priegaliu, bet politiškos teisės pripažista monarkišku tu šaltinių valdonu kaip vakare, teip ir rytu. Morganas nesusikrauna į kišeniuis Pittsburgo pabriku, važiuojant į Europą, bet gi tie pabriakai priguli jam ne dėl to, kad jo delnas galėtų apgnaužti daugiau negu keno kito; bet per tai, kad politiška spēkā suteikia jam tą teisę išsulaukti, ar jis miegėtų, ar imelstųs, ar lankytųs Skotijoje, ar dabotųs pus nuogėms mergomis. Nuo pat virsaus iki pat apačiai tik politiškos teisės remia kapitalizmą. (Man nesmagu nurodinėti drg. Antonovui kapitalizmą pradžia, bet turim kad jis prašos). Materijališka pusė nepadaro ypatos kapitalistu: Ledinių jurių pakrantės gyventojas gali turėti kailių ir kaulų vertės 200 tukstančių dol., rokuojant Chicagos rinkos kainą, bet jei jis negaus politiško teisų, tas turtas nepadarys jį kapitalistu. Tukstantis žmonių gali sėdėti teatre, bet jie neturi politiško teisų naudotis teatru daugiau, kiek suteikė pirkimas įžangos, ir po vaidinimui turi pasijūti ištėn. Pabrikuose darbininkai per streikus šį pavasarį laikė miestą per 3 dienas savo malonėje, ar kapitalizmas buvo panaikintas? Ne; nors materijališka pusė būvo malonėje darbininkų, bet politiškos teisės visą laiką pasiliko kapitalistų nuosavybe. Maskelijos ūkininkai apvaldo dvarą, iskerčia mišką, naudojasi prūdais ir galvijais,—ar tas reiškia įvykdyti socializmą?—Ne! Medėga gali būti panaikinta, bet kolei politiškos teisės, pripažistančios dvarponių dvarą, nėra panaikintos, tai ūkininkas turi atsakyti prieš tas teisės. Indijonai per amžius gyvenę vyetoje, kur dabar J. Valstybės, bet nė žemė, nė naugės, nė vanduo ar girios nepagimdė kapitalistų tarp jų, nes nebuvo tu politiško teisų, kurios būtų galėję auginti kapitalizmą. Politiškos teisės gali padaryti kapitalistu Sacharos tyruose, jei ten nėra kapitalizmo, tai ne dėl stokes medegos, bet kad niekam naudos iš to negavo.

Gaila kad guodotinas draugas apleido «Kovoje» tilpusį straipsnį «Valstybė ir Socializmas» pagal G. Deville. Tai geriausias straipsnis, mano nuomone, tilpęs «Kovoje» šiais metais. Ten tarp daugelio labai gerų ir teisingų išvadžiojimų pasakyta: «Valstybė yra pasekmė draugijos ekonomiško padėjimo ir ji negali išnykti, kol toks padėjimas bus. Tam-tikros ekonomiškos sąlygos pagim-

dė klesas; kaip tik atsirado dalis žmonių su didesnėmis teisėmis už kitus, tai jie, norėdami užlaikyti sau tas įgytas teises, pasistegė jie įkurti juos apginančią įstaigą—valstybę.—Taigi dabar jeigu mes bandytume perkeisti ekonomišką padėjimą, kuris pagimdė klesas tai mes neišvengtinau susidursime su valstybe, kaipo klesų palaikytoja. Kitaip sakant, mes tokiais savo bandymais nieko gero neatsieksime, kolei valstybė palaikys tokį padėjimą ir neleis mums jį perkeisti... Praktiškiausias pasielginimo būdas socialistams darbininkams yra užkariavimas politiškos galybės, užkariavimas valstybės. Visi pasistengimai turi būti atkreipti į tai, kad įgavus nuolatos vis didesnę visuomenišką galybę: tam turi būti pašvesta visa jų taktika.

Čia neužiminsiu vietos ištraukomis iš to, kas jau tilpo «Kovoje» ir kas atydiems «Kovos» skaitytojams jau žinoma. Dailu būtų kad drg. A. nurodytų tenai klaidas.

[Pabaiga bus.]

P. Kietis.

Skirtumas tarp Socialistų Partijos ir Soc. Darbininkų partijos.

Kuris laikas atgal tapo paduotas «Kovoj» klausimas: Koks skirtumas tarpe Socialistų Partijos ir Socialistų Darbininkų Partijos («Socialist Party» ir «Socialist Labor Party»). Iki šiol dar nieks iš mūsų Sąjungos narių neatkreipė atydos į minėtą klausimą. Rodos N.9 «Kovos» š.m. drg. A.S.Raulinaitis, bandė tą klausimą užkliudyti, t.y. išaiškinti, bet tas jo aiškinimas pasirodė neaiškus, ir bepatatinis...

Taigi aš sumaniau apibriešti savo nuomonę ir patyrimą.

Kiek man teko patirti, tai skirtumas tarpe «S.L.P.» užgauna vien tik taktikos smulkmenas, kurių išaiškinimui reiktų apibriešti Amerikos socializmo istoriją, o tas užimtų per daug vietos laikraštyje. Taigi aš manau, kad užteks paminėjus tik aiškesnius, svarbesnius apsiereiškimus.

Pirmiausia, Socialistų Partija visados yra pilname pasiryžime priešais šiandieninę sistemą ir be jokių krupščiojimų eina prie galutinio tikslo, t.y. prie įvykdinimo visasvietinio socializmo Socialistų Darbininkų Partija gi yra daug minkštesnė ir jos principai labiausiai atsineša prie ekonomiškų pagerinimų ir reformų, negu prie tikrojo socializavimo; S.L.P. programas paremtas vien ant abejojimų ir sutinkantis ant mažesniu reikalavimu, negu programos S.P.

Antra, tai S.L.P. aiškina, kad diduma nelaimių ir vargų, kurie slėgia Amerikos darbininkus, tai išdalies pačina nuo atėjusių darbininkų, ir jie reikalauja sulaikymo emigracijos (visai ne! Red.) o S.P. ta dalyką supranta kitaip, ir jos principai priešinasi uždraudimui emigracijos. S.L.P. nuomone, sulaikius emigraciją ir sustiprinus darbininkų unijas, jau galės įvykti socializmas (mat jų programas paremtas daugiau ant valstybinio (? Red.) socializmo, negu ant visasvietinės kooperatyviškos draugijos.) Toliau, S.L.S. pati neužsitiki savo viršinkais, ir išdalies nepripažįsta inteligencijos. Jie, t.y. S.L.S. pasekėjai, mano, kad vienyti po viena socializmo vėliava gali tik prasti darbininkai ir amatininkai (Common Laborers and Tradesmens,) palikdami į šalį inteligenciją ir augščiaus stovinčius piliečius bei ukininkus. Žodžiu sakant, S.L.S. yra daug konservatyviškesnė, ir mažai išdirbus socializmo taktikoj ir principuose, tai tokiu būdu yra netin kanti šiandieniniam moksliskamjam socializmui.

Mes matome iš daugybės apsiereiškimų, kad pirmosios arba senosios neva socialistiškos Partijos neatsako pilnai darbininkų reikalams užtaigi daugiau susipratusieji darbininkai jas apleidžia ir glaudžiasi prie moksliskai surėdytos partijos, t.y. S.P., kuri pilnai atsako darbininkų reikalams, tokiu būdu senosios konservaty-

viškos bei konservatyviškai socialistiškos partijos nyksta, o jų vietoj bujoja visasvietinė socialistų partija: tas dedasi netik Amerikoj bet ir: Anglijoj Vokietijoj, Prancuzijoj, Danijoj, Belgijoj, ir beveik kiekvienoj šalyje, kur tik socializmas yra išsiplėtojęs,—partijos vis keičiasi iš neištodulintų ir mažai reiškančių į tyrai moksliskai socialistiškas.

Paimkime čia Jungtinių Amerikos Valstijų socialistiškas partijas bei sąjungas, kaip jos keitėsi; iš sykio buvo «Socialistų amatininkų unija», toliau «Socialistų lyga», «Socialistų Darbininkų Partija», «Socialistų Demokratų» ir ant galo dabar tiesiog «Socialistų Partija». Dabar jei mes prisižiūrėtume į tas visas Partijas ir į jų pamatus, tai greitai suprastume, kad jos kas sykis vis tolu lino savo pamatus bei programą pastatydamos vis ant tvirtesnių principų, kolei priėjo iki šiandieninės Socialistų partijos, kuri priėmė pabudį ir taktiką visasvietinio socializmo ir užbriežė su kelią tiesiogines socialistiškos revoliucijos, t.y. galutinio išgriovimo šiandieninio surėdymo ir įvedimo socialistiskai kooperatyviškai draugijos.

Dabar aš manau, kad mums bus aišku, koks skirtumas tarpe S.P. ir S.L.P.

St. Louis, Mo.

Ig. M. Kudlavskas.

Liumpen-proletarijatas ir revoliucija.

Neseniai kalbėjau, kas tai yra liumpen-proletarijatas*) ir koki ryšiai yra tarp jo ir anarchistų. Dabar pažiūrėkim kokią vietą ji laike revoliucijų.

Kadangi tai nėra atskira klesa, tai ne visi jie suloš ir vienodą rolę laike revoliucijoniškų judėjimų. Teip geresniejie iš jų tarpo, po įtekmę adelno sujudimo, dalyvavo, paimkim, Bastilijos paėmime. Jie taipogi prisideda barikadas statant, užpuolant ant priešo iš užpakalio, ir kovoja gana drąsiai ir pasekmingai. Ne vienas liumpen-proletaras dalyvavo ir Maskvos sukilime. Vienok, jie ne tik kovoja su valdžia, bet kartu vagia iš kišenių, apiplėšta krautves, arielkos sandėlius, girtuokliauja ir t.t. Tokiu būdu, liumpen-proletarijatas įneša demoralizaciją į kovotojų eiles ir tuom atneša daugiau blėdies, kaip gero.

Lumpen-proletarijatas greit randa pasekėjų savo darbuose tarp kitų kovotojų. Tuom pasinaudoja sena valdžia ir greitai atsikrato nuo grasinančio jai pavojaus. Tą gerai suprato reakcionieriai, ir jie tankiai tyčia papildo kovotojų eiles liumpen-proletarais. Teip Tjeras 1871m. laike Paryžiaus Komunos tyčia iškalėjimų išleido kriminalinius, kad paskui šių darbus suversti ant darbininkų sprando ir tuom darbininkus nužeminti kitų gyvenotojų akyse.

Laike revoliucijos ir ne liumpen-proletarijatas tankiai elgiasi liumpen-proletariškai. Teip Lietuvoj, kada L.S.D. pradėjo uždarinėti valdžios mokyklas, valščius, monopolius, atsirado daug pašaliečių, ypač ukininkų ir ūkininkaičių, kurie neva atlikdavo tą patį darbą. Tik čia buvo didelis skirtumas: juos prie to darbo traukė ne kova su seną valdžia, bet pasipelnimas. Tuom galima išaiškinti, kodėl ne vienas monopolis liko išgertas.

Į liumpen-proletarijato darbus darbininkai žiuri, kaip į darbus, kurių reikia bijoties. Mat, darbininkai supranta, kokią blėdį atneša liumpen-proletarijato darbai darbininkų judėjime. Vietomis iniršę darbininka staciai užmušinėdavo liumpen-proletarus. Teip laike liepos ir vasario mėnesio revoliucijų gatvėse gulėjo lavonai su parašais: «vagis». Varšavoj, Balstogej ir kituose miestuose darbininkai ardė paleistuvystės namus, mušdavo ir užmušdavo «sutenerus», vagis ir t.t.

II.

Dėl aiškesnio susipažinimo su tuo, kaip buržuazija moka išna-

*) t. y. driekial-beturčiai. Red.

doti liumpen-proletarijato kovoj su darbininkais, privesių Paryžiaus atsitikimus 1848 metų.

25 vasario Laikinė Valdžia įsteigė taip vadinamą, «judamąją gvardiją» arba «mobilius». Ji turėjo apginti «respubliką» nuo «vidutinio priešo», t. y. ji turėjo ginti buržujus nuo darbininkų. Mobiliai susidėjo iš jaunų vaikų (16—20 metų amžiaus), daugiausia liumpen-proletarų. Atėjo birželio sukilimas. Nauja gvardija su didžiausiu jauršimu malšino sukilimus. Jie nieko nesipalėję—nė senų, nė mažų—nė moterų, nė vyrų. Daug krito nuo kulkų durtuvų ir peilių jaunų buržuazijos apginėjų. Taip liumpen-proletarai malšino dardinkus, tarp kurių buvo jų tėvai, broliai, giminės; taip elgėsi chuliganai, nes republikonų—buržujų valdžia už pralietą kraują mokėjo, nuo darbininkų išluptais pinigais. Sukilimas liko sulaukytas. Mobiliai buržujams jau nereikalingi; priešingai, jie buržujams gali likti net pavojingais, nes savo ginklą nuo dardinkų gali atsukti prieš buržujus. Ir valdžia perstojo jiems algą mokėjus. Sujudo mobiliai ir sausio mėn. (1850m.) nuėmė pas respublikos prezidentą savo pasiuntinius. Prezidentas jų nepriėmė. Kai kurie iš mobilių liko suimti, o kiti išvaikyti.—Eikite užsiimti savo senais darbais eikite plešti,—jus buržujams jau nereikalingi!...

III.

Ir Rusijoje liumpen proletarijatas prisidėjo prie kovos su revoliucijos judėjimu, prie kovos su proletarijatu. Rusijoje jis paprastai vadinaisi chuliganais, o vietomis nešioja varda «bosiki»; garsus Rusijos rašėjas Gorkij juos pavadino «buvusiais žmonėmis».

Laikė sausio mėn. sujudimo liumpen-proletarijatas gana gerai atstovavo Varšavoje. Kada čia prasidėjo visotinis streikas, dalis Varšavos gyventojų, stovinčių arti «endekų» (lenkų tautininkų) pradėjo daužyti rusų krautaves. Tas davė pradžia tolimesniam krautavimų daužymai. Tuo iš miesto pakraščių ir aplinkinių kaimų į vidurmiestį subėgo vagilių ir valkatų gaujos, ir prasidėjo baisūs plėšimai. Prie tamsių neapšviestų gatvių, net pavojinga buvo eiti iš namų. Policija, kaip tyčia, pasislėpė, ir plėšikams davė pilną laisvę, kad paskui visą bėdą suversti ant darbininkų, o ypač ant socialistų sprando. Vienok, neužilgo paaiškėjo, kad pakraščiuose, darbininkų apgyventuose, nebuvo suardyta nė vienos krautavės. Mat, čia darbininkai stovėjo ant sargybos. Visgi laisvi demoralizacija jautėsi, ir ne vienas seniau rimtų pažiūrų, darbiams plėšimams atjautė; tik ilgainiui jie susigriebė, kame dalykas.—Buvo taipogi pasklidę paskalos, kad vietinė administracija iš kalėjimų paliuosavus kelias dešimtis plėšikų.

Po 17 d. spalio (1905m.) valdžia su chuliganų pagelba pradėjo mušti darbininkus, jaunuomenę, intėligentus o ypač žydus degniti namus kur susirinkdavo žmonės ir t. t.

Kad pasekmingiau kovoti su revoliucija, Rusijos chuliganai arba liumpen-proletarai pradėjo organizuoti ir tvirti visokių vardu partijos: «tikriejie rusai», «šv. Mikolo» ir t. t.

Lietuvoje taipogi buvo megintakurstyti chuliganus prieš žydus, o Balstogėje surengė garsias žudynės.

Rusijos šnipai tankiausia kilę iš liumpen-proletarijato eilių.

Šiaip dalykam stovint, ir Rusijoje liumpen-proletarijatas iš vienos pusės įnešdavo demoralizaciją į kovotojų eiles, o iš kitos—ir stačiai padėdavo reakcijos darbui.

IV.

Tą atsimindami, neįieškokim pagelbos tarp liumpen-proletarų laike mus kovos ar tai su kapitalistais, ar su valdžia. Nors jie ir galėtų mums šiek tiek padėti: bet tolimesnis jų pasielgimas atneš tik blėdį. Mat jie įneš demoralizaciją į kovotojų eiles arba parduos valdžiai, kad darbininkų judėjimą malšinti. Toliau laike smarkesnio sujudimo negalima iš kalėjimų išleisti didesnį kriminalinių prasikaltėlių skaitlių, nes jųjų darbai blogai atsiliepia ant tolimesnės kovos.

Vienu žodžiu laike revoliucijos netur but nieko benbro tarp proletarijato ir liumpen-proletarijato. Proletarijatas turi atsidėti vien ant savo spėkų. Tik tuomet kova bus pasekminga.
24. III. 09.

Tafto Gerove.

Gal nė vienoj šalyj nėra taip žemai nupuolusių—politiškame susipratime—žmonių, kaip Jungtinėse Valstybėse. Tą aiškiai parodo praėitų metų prezidento rinkimai. Jungtinių Valstybių darbininkai, pasinaudodami balsavimo teisėmis, lengvai galėtų pagerinti savo būvį, išrinkdami šalies administraciją iš savo darbininkų—klesos, iš darbinikiškos partijos. Bet nelaimė, kad jie parduoda turčiams tą vienintelę braugiausią prōgą t. y. balsus; balnuodami jie už turčių kandidatus, t. y. republikonų ir demokratų partijas, parduoda tą brangiausią dardinkų kraują atpirktą politiską laisvę ir podraug parduoda savo spėką, uždarbi, prōtą, gyvenimą ir pačią gyvastį savo ir milijonų savo brolių ir seserų—vargšų darbininkų!

Rodos reikėjo žmonėms pasimokinti iš Clevelando ir Roosevelto politikos, nes juodviem viešpataujant aplankė Ameriką baisios bedarbės ir milijonams skurdžių darbininkų prisiėjo kovoti su baisia bado šmėkla, ne viena be laiko paguldė į kapus, be vieną šeimyną padarė nelaimingomis!...

Clevelandas buvo demokratas, Ruzeveltas gi republikonas, vir abudu jie pasveikino darbininkus bedarbės rykšte, ir kruvinomis skerdynėmis; rodosi reikėjo darbininkams apsidairyt ir perkeisti tą raudonai-baltąją valdžią, bet čia pasirodė kitaip. Pasirodė, jog dar saldžiai tebemięga Amerikos darbininkai politiskame miege, ir sapnuoja ape Tafto gerovę. Jie ištrauke savo ranką, caro Roosevelto pagų, padarė ją dar aršesniai persekiotojui Taftui.

Su didžiausia iškilmė sutikome mės tą, kuris jau seniai apsi-taškęs darbininkų krauju ir pardavėme jam save, savo pačias, vaikus, ir tukstančius vargšų! Pardavėm turčiams moterišką dorą, milijonus jaunų moterų ir merginų, kurioms turės pardavinėti savo meilę už kąsni duonos, kad palaikyti savo gyvastį!

Mės pardavėm šimtus tukstančių nekaltų kudikių, kurie turės eiti dirbti į dirbtuves ir kasyklas už pusdykę, išvydami iš ten savo tėvus.

Mės pardavėm krauju atpirktą laisvę ir konstituciją!

Štai pirmi žingsniai Tafto geroves: Kovo 2d. kada Washingtonas žibėjo nuo daugybės elektrikos žiburių, kada tukstančiai kareiviškų uniformų ir milijonai laisvės reikavimų miesto gatves, kada balsasai namas skambėjo nuo riksmo biurokratų ir muzykės, susidedančios iš kelių dešimčių kapėlių, kada mašininės kanuolės užgriovė Tafto garbė ir visos biurokratijos—tėm pačiu laiku su viršum tris milijonai bedarbių kovojo su bado giltine ir kito tiek moterų liejo kruvinas ašaras žiūrėdamos į bado mirstančius savo kudikius; penki šimtai tukstančių mažų vaikų nuo 9 metų amžiaus, vietoje lankyt mokyklas, dirbo suokiausius darbus dirbtuvėse, žudė savo jaunas spėkas ir gyvenimą šeši šimtai tukstančių geležies ir plieno darbininkų, kurie dirbo po 10—12 valandų per dieną už užmokestį nuo 12½ iki 17½c: už valandą, dabar gavo užmokestį sumažintą 10-čia nuošimčių, t. y. po 10 centų nuo dolerio mažiaus. Ir darbininkų klesos skurdo padidinimas—tada, kada visuomenės vadovai gerė brangiausius vėnus Jung. Valst. sostapilėj, Washingtone, ir kalbėjosi apie šalies gerovę... apie tai, kaip labjau apsunskinti darbininkų luomą ir išspausti iš jų daugiaus milijonų dolerių, kada Taftas gerovės—apaštalas—rengėsi užnešti savo 700 svarų sveriantį kuną ant Jung. Valstybių tautiško sosto, už kurio maukyma turi gaut 100,000 dolerių metinės algos, arba kasdien po 273 dolerius su centais.

! Tai pirmi žingsniai Tafto gerovės!... Taftas pasiskyre 100,000

dol. algos vietoje 50,000 (Roozeveltas tiek ėmė), tai yra 50% aukščiau, o tuotarpu šešiams šimtams tukstančių geležies ir plieno darbininkų plieno trustas numušė iš uždabū 10 tū nuošimčių, ir dar kiek numušė!

Taftas, dykas sėdėdamas, reikalauja per dieną 273 dolerių, o 16 milijonų darbininkų turi mirkt prakaitu per dienas ir naktis, gaudami vos tik po 125 iki 175 centų per dieną; kiti da nē to negauna... Štai kam gerovė!

Draugai darbininkai! Ar ilgai dar teip bus? Ar ilgai mes krausim turėjams milijonus, patįs mirdami badu? Ar ilgai mes tikėsime veidmainingiems kapitalistų žodžiams, ir duosimės save už nosies vadžioti? Tegul mums buna ekonomiška mokykla šių metų Tafto gerovė, kad mes toliaus būtume atsargesni ir kad su nužengimu Tafto nuo prezidento sosto 1912 metais podraugei nužengtų į skarudžias šis kapitalistiškas surėdymas, kuris jau tiek metų viliojo darbininkus žadėdamas pieno, o pakėsdamas kraują.

Šalin Republikonų ir Demokratų gerovė! Lai gyvuoja visų žmonių gerovė, lai gyvuoja socializmas!

J. M. Kullauskas.

Lietuvos "Esdekai" Kaimė.

Kylant revoliucijos judėjimui Rusioj (1905-6 m.) kada visuomenė šiek-tiek suprato netikumą politiškos tvarkos, reikėjo tik pasisukti socialdemokratui («esdekui») kur nors į kaimą, kaip bežiurint ir sutverta kuopelė. Įstojo į kuopelės visokių luomų žmonės: darbininkai, bežemiai, mažazemiai, amatininkai ir ukininkai; pagalios šeštų metų pabaigoj Suvalkų apskrityj pradėta organizuoti perkino. Abelnai gryno proletarijato mažesnė pusė suorganizuota. Bet, rodos, tame nėra blogo. Jeigu žmogus ganėtinai apsišvietęs, ar jis bus amatininkas, smulkus ar stambus ukininkas vistiek platį apšvietimą—socializmo ideją. Kaip aš suprantu grynas apšvietimas, tai tas pats socializmas. Socializmas—tai tvarka, prie kurios darbininkai privalo eiti, ta tvarka, kuri užtikrina galutiną lygybę visiems žmonėms, panaikina bedarbes ir kovą už duonos kąsnį. Apšvietimas—tas kelias, kuriuo eidami priešim prie socializmo tvarkos. Apšvietimas—tai pažinimas dabartinės tvarkos blogumo, šaltinių vargo ir neteisibių. Mes įstoje į kuopelės mokinamės, šviečiamės, kad aiškiai suprastume dabartinį surėdymą ir busiantį socializmą. Mūsų pareiga šviestis ir šviesti tamsesnius žmones, kurie tankiausia per tamsumą yra mūsų priešai.

Bet ne teip pasielgė kuopelės, ypač jų vadovai, kurie buvo jau kaip ir apsišvietę. Baigiantės atvirai kovai, rodos, ir draugų apšvietimas sumazėjo. Kurie darbavosi sukilimo laiku, dabar, kaip tai sakant—«šiauduose», nuošaliai gyvena, ar prasižengę partijai į užsienį išėjo. Negalėdami teip pasipelniti, kaip sukilimo laiku, nieko neveikia, arba negalėdami ramiai veikti (kuopose) pasilieka kriminalistais (smulkiais ekspropriatoriais, teroristais). Kuopose, rodos, nėra kas veikti kaip užėimti tuom, kas veda į betvarkę, neapykantą organizacijoje, pažeminimą ir piktadarystes visuomenėje, pačius draugus į žiaurumą ir atgaleivystę. Jeigu jis priguli prie kuopelės, skaitosi socialistu, tai paima toks mandrumas prieš visuomenę—visi tur prieš jį lenktis; ką jis atlieka, kitam užginta; jeigu priešingą žodį kas pasakė, tai—huliganas; jeigu žada sumušti, tuojaus reikia terorizuot, nepaisant už ką

priešas į jį šnairuoja: «ot, aš socialistas, manęs turite bijot. Kuopelėse nesirupina svarstyti, lavintis, tik susirenka kaip į pašalinį susirinkimą ypatingiems pasikalbėjimams su draugams. Aišku, kad per tokius susirinkimus draugai nieko nepatiria, tik užsiėmę ypatingais dalykais (menkumo dėlei neminiu), per tai išėina nesusipratimai, boikotai ir apšmeižimai vienas kito, pagalios, kadaisia buvusi tvirta kuopelė, vos gyvuoja, arti mirties, vien tik dėl neapykantos tarp narių.

Daug energijos pašvenčia dėl pasilinksminimų: šokių, lioterių, kur kyla nauji apšmeižimai ir kova su priešais—«huliganais». Tankiai pasilinksminimai užstoja kelią susirinkimams kuopų, rajono. Nesirupindami išsilavinimu, kuopų vadovai pats užsimiršta partijos taktiką ir discipliną, ne taktiškai veikdami sukelia priešus—šnipus, prasikalsta jau ne tik vyriausybei, bet kartu ir visuomenei, ir partijai (provokacija teroru).

Teip atsitikus ir kuopelė pakrinka, nes kaip be «vado gyvuos?

Bet dėlto, draugai, kurie spėjote suprast socializmą, nenusimkit, nors liks mažas skaitlius draugų, stengkimės palaikyt kuopelės; jeigu skaitysimės viską žinančiais, pradėję eiti, sustosime, nieko neatsieksime.

P. Priešas.

Draugai Amerikiečiai.

Mēs Rusioj gyvenam ypatingose sąlygose, ką neduoda žodžiai laisvai sklist tarp minių. Tuo tarpu darbininkas be laisvo žodžio apsieiti negal. Jam reikalingas dvasiškas penas, ką gaivintų dvasią. Jeigu uždraustas laisvės, žodis tai jo vietą turi užimti slapatas.

Dabar Lietuvos darbininkai jau nebegali turėti savo legališko organo: iš vienos pusės sunkios policijines sąlygos, iš kitos lėšų trūksta. Ir iš kur lėšas ims tas darbininkas, kurio teisės kojom suspardytos, ant kurio sprando dar stiprai laikosi išnaudotojų gauja?

Amerikos laikraštija negali užkūsti spragos, nes ji nepritaikta prie vietinių sąlygų, nes ji per brangi laukų darbininkams.

Seniau, kada lėšos leido, turėjome «Darbininkų Balsą», «Darbininką» ir «Echo žyvia robotniczego na Litwie». Užėjo šiek-tiek geresni laikai ir pasirodė vieni paskui kitus «Naujoji Gadyne» su «Echo» «Skardas» su «Topor» ir ant galo «Žarija». Tie laikai jau prėjo. Gyvenimo sąlygos liepia gryšti prie slapto rašto ir griebtis senesnio įrankio kovoj su išnaudotojais.

Kaimo organizacijoms parupėjo nors nedidelis laikraštėlis paskirtas laukų darbininkų reikalams. Pradėjom darbuotis. Pradėjom tvarkyti techniką kad ką-nors išleisti. Sąlygos darbi sunkios: iš vienos pusės vietą sunku surasti, iš kitos lėšų trūksta. Vienok, pasidaravę gale gruodžio mėn. 1908 m. metų išleidom pirmą numerį «Darbininkų Žodžio». Mažutėlis tai buvo laikraštėlis ir tai gana silpnai atliktas. Geresnio nepajiegėm: technikos įrankiai neatsakanti, o geresni nēr už ką įsitaistyti.

Nuo gruodžio mėn. su dideliu vargu vos išleidom tris numerius ir vieną lapelį (Pirmosios Gegužės Šventė). Tiesa, šie numeriai geriau atlikti ir šiek-tiek didesni. Rengiamės dabar prie tolimio darbo. Manom dar laikas nuo laiko leisti tam-tikrus lapelius, paskirtus laukų darbininkus. Vienok, mums kelią sulauko lėšų stoka, ir jeigu nesulauksim pagalbos iš šalies, tai turėsime pertraukti savo darbą. Be atskirties tuomet pilkoji gauja drąs kys Lietuvos kaimą. Jeigu gi apturėsime pagalbą iš šalies, tai ne

tik galėsim tol ir pasklis tuon draugai kovos s

Užtai, draugų mūsų darbą «Darbininkų Žodžio» Organizacijos (Laikraštėli, tą reikėję. Laikraštėlis, ką drasko, ai grįžti į Lietuvą prigimtoji sąlyga vos kaimo švi gėčiau statų į nors mažiausią ir vergijos laik. Už mažiau me, jog ir iš t atlygime jum

P. S. Draugai pasisų sūsti «D.Ž.» re garsiotas «Kov administracija

II. IV Laikraštis (Visokios reikia sūsti Brooklyn, N.Y.

Iš Au

Strytų geg. 29d. iš rybai—konduktorių paskui p buvatos dieną karais nėjo nē atsiskania no tarnautojų už ris baigiamas striklauzių kompanijos p tautiškojo koi nantų tik 60 buvo riaušiu: įpūdžio,—sal ir 50 gatvė; b įsakė ūdzaryt ūgėrę, daro r vieton 21c. (gios ūdarbo v skaitiu; unifo nijos, kaip da ja bausins n Polieja bausis knota; tai ir monų, kurie

Nuosav tai vagystės

DARBININKU JUDEJIMAS SVETUR.

Prancuzijoje Bresto mieste laivų darbininkai padarė ypatingą demonstraciją prieš valdžią. Pabaigė vieną karišką laivą ir kada valdžia paskyrė valanda jo išleidimui į jūrą, darbininkai nė nekurst: laivas ir neišėjo. Tai demonstracija prieš prezidentą, kurs su savo valdžia, parlamento didupa dabar teip persekioja darbininkus ir socialistus. Prieš tą streiką vietinis socialistų laikraštis rašė: «Naujas kariškasis šarvuocius «Danton», kurio uždavinis yra nešti mirtį ir žudyti, po pietu turi išplaukti iš dirbtuvės. Išplauks, jei proletarijatas padės. Bet ar išplauks? Apie 5-tą val. persitikrimsime!» Ir ištikro, neišplaukė. Darbininkai tuo tarpu uždainavo «Internacionala». Valdžios rateliuose didis piktumas prieš darbininkus.

Šveicarijoje, Genevės mieste sustreikavo visų spaustuvių darbininkai ir gegužės 24d. nė vienas laikraštis neišėjo. Streikas kilo dėl daugybės nesupratimų darbininkų su savininkais. Streikinkinkai įtaise demonstraciją ir policija (oi tai policija—visur vienokia!) kelias dešimtis demonstrantų areštavo.

DARBININKO KRONIKA.

Paryžiuje areštavo Amerikos anarchistą M. Bauoną iš Cincinnati, Ohio. Jis čia atvažiavo iš Anglijos, kurios valdžia jam uždraudė ten viešėti.

Žinomas kompozitorius Perrauskas, kaip praneša «Lietuva», ketinas vėl atvažiuoti į Ameriką pabaiguoję šių metų ir «davinės» koncertus Brooklyne New Yorkė, Waterburyj, Scrantone, Philadelphiaj ir Chicagoj.

Antrasis Amerikos socialistų dienraštis New Yorko «Call» [442 Pearl St.] sulaukė vienų metu jubilėjaus. Bet skelbiamas, kad jis esąs pavojuje. Atsisaukia į skaitytojus remti kaip galint, ypač, kad unijos ir šiaip pirmieviškos draugijos apsiimtų kas savaitė aukauti po \$1,00.

Jaunųjų Socialistų Literatiškoji Draugija [«Young Socialist Literary League»] Brownsvillėje, apie New Yorką, nutarė leisti naują laikraštį. Vyresniuojų redaktoriūm rodos bus tos draugijos organizatorius Louis Bloom, Brooklyne.

Buveisis «Liet. Ukininko» redaktoriūš P. Gaidelionis už «L. U.» 1907 m. N22 korespondencija iš Gelgaudiškio nutęstas 2 savaites atsedėti arba užmokėti 50 rub. [«L. U.» N18 š.m.]

IŠ PARTIJU GYVENIMO.

Socialist Party (Amerikoje). Veikiamasis (National) komitetas turi vieno savo nario įnešimą, kad partija paimtų į savo nuosavybę arba kontrolę du dienraščius—«Chicago Daily Socialist» ir «New York Evening Call», kuriuo du labai silpnai medgiškai stovi ir gali neišsilaikyt nuo griuvimo. Įnešėjas sako, kad tų dienraščių likvidacija reikėtų menkėjimą socialistiškės minties tarp Amerikos žmonių. Terpgi yra įnešimas, kad partijos sekretorius instruktoriaus kuopas laikyti viešus susirinkimus protestams prieš nuteisimą «Appeal to Reason» redaktoriaus Fred Warren. Tas nuteisimas tai yra pavojingas pasikėsimas prieš žodžių ir spaudos laisvę Amerikoje.

Piaustyt kuponus ne teip pavojinga, kaip pūsti žmones.

K. Marks.

pašalinim toliau varyti pradėta darba, bet ji gerint ir platint—
paskilis tuomet Lietuvos kaime laisvas, nesuvaržytas žodis, ką
kovos su darbininkų klesos priešais.

Užtai, draugai Amerikiečiai, kreipiamės į jus—palaikykite
mūsų darbą! Ir laukiam mes, jog neatsisakysit jus palaikyti
darbininkų žodžiu Lietuvos Social-Demokratų Partijos Kaimo
komiteto Organą, jog neatsisakysit palaikyt laukų darbininkų
reikalų, tą vienatinį Lietuvos liutuvų darbininkų reikalų iš
Laukiame, jog jus neleisit Lietuvos kaimo į vilkų nas-
vinių drasko proletariją. Ne vienas iš jusų, Draugai, rengia-
rengia Lietuvos ir bus kiekvienam maloniau sugrįžus savo
šalyj daugiau rasti susipratusiųjų. Kam rūpi Lietu-
vų kaimo šviesesnė ateitis, kam rūpi, kad laukų darbininkai
susipratusiųjų susipratusiųjų proletarijos eiles, tas tegul neša
mažiausią auką pakėlimui, susipratimo ištraukimui iš tamsos
proletarijos laukų proletarų.

Už mažiausią auką pasiliksim, jums draugai, dėkingi ir jausi-
mūs ir iš tolimo krašto priejantą apturim. Mes čia pasilikę,
priejantime jums savo darbu Lietuvos proletarijos labui.

«Darbininkų Žodžio» Redakcija.

P. S. Draugai, kurie malonėtu sušelpiti «D. Ž.» savo aukomis,
jūs persiųsti L. S. D. P. Cen. Kom. per R. R. K. arba stačiai pri-
siųsti «D. Ž.» redakcijai, kurios užsieninis antrašas neužilgo bus pa-
rašytas «Kovo». Tuo tarpu gal sutiks tarpininkauti «Kovos»
administracijai.

II. IV. 09.

Laikraštius meldžiam atkartoti.

(Visokios ne Sąjungos reikalams aukos, kaip draugai žino,
šiuo stūsti R. Rem. K-tui, drg. J. O. Širvydui, 124 Grand St.
Brooklyn, N.Y.—Red.)

Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Strytkarių tarnautojų Streikas. Subatoj,
prieš 24. iš ryto sustreikavo Philadelphiajos strytkarių tarnauto-
jų—konduktoriniai ir motoriniai. Išsyk sustreikavo apie 3000
strytkarių paskui prisidėjo iki 4000 iš viso skaičiaus 6000 tarnautojų.
Subatos dieną ėjo nedaugelis karu, nedėlios dieną ėjo daugiau, va-
landos nejo nė viens. Strytkarių kompanija giriasi, kad daugelis
straitininkų norinčių užimt straitininkų vietos ir netrukus busią
tarnautojų užtektinai. Šiandien, panedėlyj, kada Kovos nume-
ris baigiamas, strytkariai vaikščioja teip kaip ir nedėlioj. Tarp
straitininkų yra daugiausia paprastu privatiškų šnipų (detectives)
kompanijos pasamdytų. Teip sako C. D. Pratt, karų unijos tarp-
valdiško komiteto prezidentas. Jis sako, kad iš visų 6000 tar-
nautojų tik 600 dirbo subatoj, o kiti visi buvo šnipai. Subatoj
buvo riaušiu: vieną karą sudaužė, kaip laikraščiai,—matyt, dėl
priedžio,—sako, užpuolusi minia iš 3000 žmonių apie Girarda ave.
ir 30 gatvė; buvo ir mažesnių riaušių. Policija subatoj nuo 6 val.
paskė uždaryt visus salionus iki panedėlio rytui, nėra žmonės, pa-
gėję, daro riaušes. Streikininkų reikalavimai: 25c. už valandą,
vienas 21c. (kompanija pati žadėjo uždėt 1c., t. y. išviso 22); ly-
gus darbo valandos, t. y. dirbti prie daikto paskirtą lygų val.
skaičių; uniformines drapanas pirkti kur kas nori, o ne iš kompa-
nijos, kaip dabar yra. Streikui laikas labai pataikytas, kompani-
ja laisvus nuostolius apturės, dėlto gal streikas bus išlaimėtas.
Policija baisiai saugoja elektros stotis; jei ten darbininkai sustrei-
kautų, tai ir šnipai—skebai nevažinėtų. Pridėta 200 naujų polis-
monių, kurie ganna tikras policijos algas. Gera kapitalistų valdžia!

Nuosavybė—tai vagystė,—sakė Prudhon; nuosavybė—
tai vagystės motina,—sakytume mes.— Karl Marks.

SANJUNGOS REIKALAI.

Kandidatai in L.S.S. Instaigas.

<i>Į Redaktorius:</i>		<i>Į Literat. Komitetą.</i>	
A. Menkutis	51	J. O. Širvydas	169
A. Antonov	51	J. Viskoškas	163
Viskoška	8	J. Baniulis	33
<i>Į Administratorius.</i>		K. Rutkus	22
J. Grinius	25	A. Antonov	20
K. Rutkus	24	K. Gugis	15
P. Puskunigis	14	J. Šliakys	14
<i>Į Išdininkus.</i>		J. Strazdas	11
A. Stanelis	64	J. Varkala	10
P. Dubickas	11	<i>Į REVOL. RĖM. KOMITETĄ.</i>	
<i>Į Sekretorius</i>		<i>Prezidentus:</i>	
P. Puskunigis	314	J. Devė	18
P. Norkus	16	V. Burba	14
E. Laurinaitis	6	J. Strazdas	7
<i>Į Pildomąjį Komitetą.</i>		<i>Sekretorius.</i>	
M. M. Račiūtė	175	V. Černauckas	113
J. Grinius	123	J. Rudminas	9
B. K. Kundratavičia	103	Šunskis	8
St. Michelsonas	55	<i>Išdininkas.</i>	
H. Purvis	22	J. O. Širvydas	214
J. Rudminas	19	A. Stanelis	56
P. Norkus	14	P. Dubickas	10
S. Senkus	12		
A. Unguraitis	11		

Prie Mūsų Rinkimų.

Per pirmuosius mūsų visuotinius rinkimus buvo vienos ir tos pačios ypatos apsiėmę į kelias vietas. Šįmet antri rinkimai ir vėl tas pats atsikartojo. Bet ką pernai reikėjo toleruoti, tai šįmet tik pasmerkimo verta. Prieš pirmuosius rinkimus nebuvo nutarimo (nieks mat to nesitikėjo, kad kas spekuliuos: «na, iš kelių vietų vis į vieną išrinkis»), kad negali viena ypata užimti dvi ar daugiau vietų Sąjungos centre. Vienas draugas buvo išrinktas į dvi vietas ir tapo priverstas iš vienos atsisakyti. To reikalavo daugelis kuopų ir ar penki rajonai,—šiaip, ar teip dauguma. Reiškia, yra jau įstatymas, kad viena ypata negal apsiimti pildyti kelias vietas centre. Tačiau dabar ne vienas nominuotojų yra sumindžiojęs tą įstatymą, tariant Sąjungos daugumos valią. Jeigu jie netyčia tat padarė—užsimiršę ar nesupratę to dalyko svarbos,—tai dabar, atsiminę ir susipratę, turėtų be jokio žurgo žengti atgal tą žingsnį. Nes teip sėdami susipratimą netoli nužengsime, tik įkartysim šindis tų, kuriuos norime padaryti susipratusiai. Da R R K-te ir kuriej nors kitoj centro vietoj galėtų, mano nuomone, but ta pati ypata; bet išskyrus R R K., kitose atskirose vietose negali but.

Teipgi negeras dalykas šitas: į redaktorius—A. Menkutis.

Toks visai negirdėtas. Žinomas tik *Menkutis*. Bet tas pats yra ir J. Baniulis, kandidatas į Lit. K-tą. Tą daugelis žino, bet visgi ne visi mūsų balsuotojai. Kam gi juos laikyti paklydime? Abelnai, sekretorius turėtų paduoti kiekvieno kandidato adresą, arba bent miestą, kur gyvena, jeigu jau nepdavė, iš kurios kuopos kas yra.

Meldžiamieji, atitaisykit klaidas, kol laikas,—nedarykit iš savęs ir—kas aršiausia—iš Sąjungos juokų! Nedarykite betvarkės oficiališkų kelių!

J. Baltrušaitis.

Nuo "K." Administratoriaus.

PAJEŠKOME šių draugų, kurie, kaip galint greičiau tegul atsišaukia į «Kovos» adm. dėlei labai svarbių reikalų. Malonėkit atsiliept nevilkinant.

V. Masiliunas,	^{pirmiau gyveno}	121 Canalport av.,	Chicago, Ill.
B. Šidiškis	„	3239 S. Halsted St.	„
A. Kalinauskas	„	935 33rd St.	„
J. Banišauskas	„	3239 S. Halsted St.	„
V. Jankauskas	„	2458 Lakeside av.,	Cleveland, O.
J. Burgevičius	„	- - -	Lewiston, Me.
A. Jonavičius	„	- - -	Grand Rapids, Mich.
K. Gelgudas	„	- - -	S. Boston, Mass.
K. Kundrotas	„	- - -	Mossend, Scotland.

Daugelis kuopų yra labai seniai mokeję—po 3, 4 ir net 5 mėnesius kaip apie save neduoda girdėt. Draugai, sukrekit tu, nes mus skolininkai spaudžia už popierą ir literatūrą, todėl pinigai yra labai reikalingi. Užsivilkusias kuopas apskelbsiu kitam «K.» numerij—numeriais ir miestų vardais, ir kits «Kovos» numeris bus joms paskutiniu. Draugai, kiek darbo yra, kol susiorganizuoja kuopelė, neduokit taip greit pakrikti. Dirbkit!

L.S.S. Konstitucija bus gatava apie 10 d. Birželio. Visos kuopos tuoj pareikalaukit prisiųsdamos pinigų. Atbargo neduosiu daugiau. Esame išdavę knygų už su visą \$1.000, o draugai ir kuopos visai nė nesirupina atmokėti, nežino, kad daugelį knygų turim imt nuo kitų leidėjų ir į juos užmokėt pinigais, arba klausytis jų rugojimų, jei į mėnesį du neužmokam. Dabar yra kuopų ir draugų kaltų jau pervedus metus: Draugai, atsiteiskit! Visiems išsaiuntinėjusių paraginimus.

Konstitucijos kaina kuopoms 12½c, parsiduoda draugams už 25c. Reikalaukit tuo.

Vasaros laikui užėjus, ir draugai biskutį nusilpsta, bedirba teip smarkiai, o reikia dirbt! Atminkit, jog «Mūsų» ir «Socijalizmas» dar nepaimta į darbą. Draugai, ką darom? Ar jūs, skaitantieji, atsidedat gal ant kitų, kad darba atliks? Nedarykit to, dirbkit patįs.

Ateinantį metą gal «Lit. Kom.» suteiks nors vieną numerį šį spaudai L.S.S. knygynėlių; šįmet mūsų komitetas nė neparupino, neturėjom ką spaudinti. Todėl sukruskit «Literaturos Fondu». Jam reikia aukų.

Draugai, piknike, sode, ar po medžiu, kur kvėpuojant ty-
tu vasaros oru, neužmirškite savo reikalų, neužmirškite «Ko-
vos»—socializmo. Nors centais, bet parodykit, kad ir jūs
dar gyvenat.

Pasidaruokit, nepulkit dvasioj, draugai!

Jūsų Adm. F. J. Bagočius.

Istatymai Latvų Socijaldemokratų Sąjungos Amerikoje. (Pabaiga).

VI. 1—Centro Komiteto sekretorius suziuri visą s-gos
korespondenciją, susineša su visoms organizacijoms ir išpildo
viena jasias paliečiančius C.K-to nutarimus. 2—C.K. sekre-
torius kas pusmetis skelbia sąjungos narių skaičių. 3—Iz-
dininkas suziuri visas įplaukiančias į C.K-to išdą sumas. 4—
Izdininkas turi teisę išduot pinigus tikėtai nutarus C.K-tui.
5—Kasmėnuo C.K. izdininkas išduoda kontrolei izdo apy-
skaitą. 6—C.K. izdininkas už kiekvieną gautą sumą išduo-
da numeruotą kvitą. 7—Paskirti Latvijos Socijaldemokra-
tų pinigai siunčiami per C.K-tą.

VII. 1—Redaktorius rokuojamas visos sąjungos valdi-
ninku (čionovnik—eerehdnis). 2—Redaktorius dalyvauja su-
sivaziavime su balso teise. 3—Redaktorius renkamas vieniems
metams. 4—Į atsakomą redaktoriaus vietą kandidatūs ski-
ria kuopos ir C.K.

VIII. 1—C.K. turi surašą geresniųjų agitatorių ir
propagandistų, kurie yra siunčiami ten, kur reikalauja kuopos,
ir jei patys propagandistai gali ir nori.

Pastaba: Pas C.K. yra agitatorių ir propagandistų adri-
nai ir surašai tēmų, pagal kurias tie draugai gali skaityt refe-
rentus ir lekcijas.

2—Kelionės lėšas atlygina pačios kuopos, kurios pars-
kvičia agitatorius.

IX. C.K-te yra centralinis knygynas ir centralinis pa-
sitairavimo biuras suji škojimui darbo emigrantams.

X. 1—Susivaziavimas yra sušaukiamas pagal visų kuopų
nutarimą per referendum. 2—Susivaziavimo vietą teip-
pat referendumas paskiria. 3—Susivaziavimo laiką paskiria
C.K. drauge su išrinktaisiais delegatais. 4—Į susivaziavimą
siunčia po vieną delegatą kuopos, turinčios iki 75 narių; nuo
kiekvienų naujų 75 narių siunčiama teipgi po vieną. 5—
Susivaziavimo lėšas padengia pagal referendumo nutarimą.

XI. 1—Vienai kuopai įnešus ir kitai pritarus, C.K.-tas
įnešimą paduoda referendumui. 2—Visokį įnešimą (dviejų
kuopų) C.K. umai paduoda svarstyti draugams per organą;
svarstymo terminas —30 dienų. Pridėjimai (amendmentai)
teippat rokuojami piltais, jei viena kuopa įneša, o kita pare-
mia. Po 30-čiai dienų įnešimas paduodama referendumui.
3—Balsavimo blankos referendumui išleidžiama be jokių ko-
mentarų.

XII. Pridėjimus (amendments) prie šios konstituci-
jos gali daryt tik susivaziavimas ir referendum.

XII. 1—Šitą konstitucija turi įjeigą tik nuo tada, kada
jį susivaziavimas priėmė ir referendumas patvirtino. 2—Ši-

ta konstitucija Lat. Soc.-Dem. Sąjungos Amerikoje balsuoja-
ma v i s a, ją visą arba priima arba atmetą per referendum.

XIV. Kuopos, apleidžiančios Sąjungą, netenka teisės
prie Sąjungos turto.

XV. Pildomasis sąjungos organas vadinasi: Centralinis
Komitetas Latvų Socijal-Demokratų Sąjungos Amerikoje.

Zmonijos Geradėja.

—Jeigu tie, baisyš murai yra namais, kuriuose žmonės
gyvena, tas kas per žmonės gyvena juose?—paklausė žmogus
nuo Marso.

—Tai yra rumai ponios grapienės, visiems žinomos savo
turingumu,—atsakė ubagas, ant kertės stovintis.

—Ji, turbūt, labai išmintinga ir darbšti ypata,—tesė to-
liau marsietis.

—Dėlko?—nusistebejęs paklausė ubagas.—Ar esi gir-
dėjęs, kad ji ką nors būtų dirbusi, arba išmintingai, dorai el-
gusis?

—Na ne, nes aš esu visiškai svetimas, bet kiekvienas
gali suprast, jog reikia protingo ir darbštaus žmogaus užlai-
kyt tokį namą švariai, apdirbt viską, o ypač—pastatyti.

—Tiesa, reikia dirbt, bet ji pati nieko nedirba, nes at-
likimui darbo turi tarnus ir tarnaites.

—Tai vis-tiek,—ginčijos marsietis,—per tai dalykas ne-
persimano. Jei jie dirba jai, tai ji turi dirbt užlaikymui jų.
Ak tarnai nevalgę negal but, o sau negal užsidirbt, kada jie
dirba grapienei. Tatai aišku, kaip dienos šviesy.

—Aš nežinau, kaip tu sau tą įsivaizdijai—atsakė uba-
gas,—bet čia klysti. Mūsų ponias grapienė niekad jokio dar-
bo savo gyvenime nėra dirbusi.

—Tai kaip ji pragyvena?

—Ji yra savininkė daugel daiktų, kurie yra reikalingi
žmonių gyvenime, ir už vartojimą jų ji atlypa nuo vartoto-
jų užmokestį, tokiu budu susikriauja turtus, patį nieko ne-
dirbdama.

—Vienok ji savo buvimu tur but kuomi nors draugijai
naudinga; nes kitaip žmonės nedaleistų jai valdyt daiktus,
kurie jiems reikalingi.

—Aš manau, kad ji galėtų kad ir sfandren kojas užverst,
o pasaulis visai jos nepasigailėtų, nes ji jam nieko gero neat-
neša savo buvimu.

—Idomus pas jus, žemiečius, papratimai! Įstiesų ido-
mų—nusistebejęs, galva linguodamas, kalbėjo marsietis:—
Mandig, varginai aš kada galėsiu prirasti prie jų ir gyvent
panašiai, kaip jūs.

—Beje,—atsimines tarė ubagas,—gal aš ir neteisingai
ant jos užsiapuolu, nes girdėjau apie vieną patarnavimą pa-
sauliui, ko negalėčiau užginčyt.

—Aha, aš žinojau, kad teip yra!—pradziugo marsietis:
—Ir kaip galėtum gyvent sviete, nieko gero svetui nedary-
damas. Kuomi ji patarnauja pasauliui?

—Nežiurint to, ką ji neturi vaikų, ji labai, labai myli savo pudliū—šuniuką!...

Parcė iš Pažvelsio.

Skaitlinių laukas.

Rinkimų statistika Suomijoje (Finlandijoje). Suomijos senatas surinko statistiką apie 1908 metų rinkimus į seimą. Tą syk galinčių dalyvauti rinkimuose buvo 1.268.541 ypata, jų skaitlinį 47,6% vyrų ir 52,4% moterų. Balsų išviso buvo paduota 817.693 yp., t. y. 64,5% galinčių dalyvauti rinkimuose. Moteris stropiau dalyvavo rinkimuose, josios padavė 69,4% visų balsų, vyrai gi tik 60,4%. Pagal partijų balsai taip dalijasi:

Socijaldemokratai gavo	307.085 balsus
Senieji suomi	— 284.230 „
Jaunieji suomi	— 113.317 „
Švedomanai	103.200 „
Agrarai	48.712 „

ir taip. vad. krikščionis darbininkai—19.511 balsą.

Iš 200 atstovų 85 socijaldemokratai.

Neužilgo vėl bus rinkimai į Suomijos seimą. Įdomu bus da sižinoti, ar s. d. įtekmė taip pat ir dabar auga, kaip iki šiol augo ir ar moters irgi taip pat energiška dalyvaus rinkimuose. K.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieriaus, nepersiviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos taip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

Scranton, Pa. Scrantono Socijalistų Teatrališka kuopelė savo susirinkime nutarė paaukaut iš savo izdo \$9.75 (visus ką turėjom) visuomenės reikalams, nes kuopelė dėlei stokos gerų darbininkų ir vidurinių nesusipratimų paio. Padalinam juos sekančiais: Jovarui \$3.75, Literatūros Fondan \$3 00 ir VII rajon. izdai \$3 00

Gaila, kad kuopelė negalėjo užsilaikyt ant ilgiau, nes gyvendama ji nuveikė gana daug ir nesųkį palinksmino Scrantoniečius savo gabiais ir gerai atliekamais perstatymais. Turėkim viltį, kad ji prisikels iš numirusių.

Aš.

P.S. Aplaikėm tik \$3 15, užklausius drg. A. Grybo, buvusios kuopelės išdinindo, kame dalykas, atsakė, jog „tiek tebuvo“.

F. J. Bagočius, Adm.

Philadelphia, Pa. Paskutiniu laiku čia maudė pakilti lietuvių siuvėjų streikas. Kai-kuriose mažesnėse dirbtuvėse (šapose) darbininkai jau seniau buvo susidėję į uniją ir jie dabar norėjo statyt didesnius reikalavimus, dėl kurių, be abejo, but turėjęs kilti streikas. Bet Ozelio dirbtuvėje, didžiausioje tarp lietuviškų kriaučių šiam mieste (dirba apie 200 žmonių) buvo susidėję į uniją tik didesnė pusė darbininkų, dėlto varėsi tik prie to, kad visi turėtų but unijistais.

Taigi be streiko darbdavys sutiko nelaikyt neunijistų. Visi vyrai turi prisidėt prie unijos; moters, dirbančios toje dirbtuvėje, nėra verčiamos prisidėt. Beto šis judėjimas sutrumpino i darbo laiką: pirma reikalavo dirbti 58 ir pusę val. per savaitę, dabar—56 val.

Lawrence, Mass. Po ilgai bedarbei, ilgam miegui pradeda darbuotis ir L.S.S. 64 kuopa. Parengė vakarą, vaidinta 2 komedijos: «Salemono Sapnas» ir «Knarkia, paliepus». Buvo rengta ant 1 d. gegužio, kaip darbininkų šventė, bet svetainės negauta. Taigi tapo sulošta gegužio 9 d. Teiposgi buvo prakalbos. Kalbėjo St. Michelsouas ir A. Antonovas. Buvo kaitos diskusijos tautiečių su A. Antonovu. Drg. A. rimtai išrišo klausimus. Literatūros parduota už \$2.95.

Vladas Borisas.

Burlington, N. J. Gegužės 16 d. atsibuvo prakalbos, parengtos vietinės 113 L.S.S. kuopos. Kalbėtojais užkviesti buvo F. J. Bagočius ir J. Baltrušaitis iš Philadelphiajos. Paskutinis nepribuvo, nes jam tuo laiku aplinkybės nepavelino.

Žmonių nedaug prisirinko, turbūt burlingtoniečiams geriaus patinka kluube boles dauzyt, negu prakalbos, deklamacijos ir kitokios darbininkiškos apeigos, o gal dėlto, kad pas vieną vaikinais padainavo «Atsimeskim nuo senojo svieto». Bagočius kalbėjo kaip dabartinis kapitalistiškas surėdymas slegia ir išnaudoja darbininkus ir koki pagerinimai butų, įvykus socijalizmui. Deklamavo eiles J. Pranckevičia iš Philad. Antgalo kalbėjo P. Dubickas. Pabaigus savo kalbą pradėjo atsakinėt ant užduotų klausimų. Gal but dar ilgiaus tgsiasi, bet, kaip ant tos nelaimės, atėjo vienas vyras iš krikštynų ir pradėjo maišytis su savo niekam netinkama ir nesuprantama kalba, o kad nebuvo kam jo suturėt arba iš svetainės prašalinti, tai nuo jo pliauskimo visi žmonės tuo išsiskirstė. Aukų surinkta 3 dol. 32 c; rodos, neapsimokės visos padarytos lėšos, reikės draugams pridėti iš savo kišenių.

Waukegan, Ill. Kaip lietuviai čia miega letargiška, tai matyt iš to: per didelį vargą keletas ypatų, dėdamos savo centus, keletą sykų rengė prakalbas, kvietė kalbėtojus, kad tik pažadintus iš miego žmonelius ir parodyti, kas jų skriaudėjai ir priešai, ir vos susitvėrė kuopelė iš keletos draugų. Bet ir ta silpnai laikosi, siubuoja į visas puses kaip lėdrė nuo vėjo ir nežinia, kaip nusilaikys. Mat yra daug kenkiančių ir atkalbančių. Girdi, kokią iš to naudą turit. Tai vis pasekmės darbų mūsų smuklininkų ir jų tarnų girtuoklių. Gegužės 17 d. susikivirčio aludėj keletas girtuoklių ir išbėgę laukan pradėjo skerstis. Vienas ant vietos paskerta, Ig-nacas Mazis, antras—Pov. Malinauskas—pilvu perskriustu nugabentas į lignonbutį. Tai kokią naudą atneša mūsų tos prakeiktos karčiamos. O toki girtuokliai labiausia priešingi skaitymui laikraščių ir knygų. Mat klausio, ką sako kunigas, kuris pas mus da laikomas neklystančiu. Jeigu jis pe-

mato ką ne
jauš apšaul
nešiotų.

Kenos
prieš socija
pijoj kun.
popierius,
skelbią, ka
mo ir t. t., t
neklausyti
o dabar neg
patinka, iše
bedievius, k
todžio neta
apie bediev
ant seilių k
nyčioj, kur
gas prilgyin
to, taip neg
rodosi, kad

McKee
cijalistų kar
1900. Mc
Partijos kuc
šis mie

Iš Kalvi
j Sibirą baig
Ketervalaki
teisto 4 metu
draskymą B
teismo teipg
lį metų kat

Už šak
mudanzymą,
ataakomybėt
beziu, o tris
reiva) tapo i
sigyventi Sil
tebenėdi Kai
Bandza) buv
rike; bet per
džia išlaikiu
šmet Rusijo
ir dabar teis

mato ką nors skaitant pirmeiviškus laikraščius, tai tą tuoj pat apšaukia «bedieviu», kurs, esą, nėra vertas, kad ji žemė nesitų. Tik kasžin, ar nusigąs tie, kurie skaito laikraščius? Špokas

Kenosha, Wis. Atsirado pas mus garsus kalbėtojas prieš socialistus. Gegužės 16 d. šv. Petro lietuviškoj parapijoj kun. J. Klonauskas pasakė, buk nuo popiežiaus gavęs popierius, kad reikia keikti socialistus, buk jie yra bedieviai, kad žmogus netur dušios ir kad nėra Dievo, tikėjimo ir t. t., bet nesako, kad nėra mirties. Liepė savo avelėms nekalbėti tų bedievių. Tylėjau lyg šiolei, sako kunigas, o dabar negaliu tylėti apie juos; jeigu mano kalba kam nepatinka, išeikite iš bažnyčios. Ko jis pradeda rupintis apie bedievius, katrie jam apie tikėjimą ir Dievą niekuomet nė žodžio natarė. Nė per prakalbas, nė per šiaip susirinkimus apie bedievių nieks negirdėjo. Tik mūsų klebonui užėjo ant seilų kaip carui Mikui nebūti dalykai ir plepa sau bažnyčioj, kur turėtų skelbti Jėzaus Kristaus mokslą. Kunigas prilygino, kad kaip negalima esą padaryti ažuolą iš berio, taip negalima sulyginti žmonių. Tai ką išgalvojo: jam rūpisi, kad žmones reikia aptašyti, kad būtų lygūs.

Katalikas Socialistas.

McKeesport, Pa. Čia per miesto rinkimus į majorus socialistų kandidatas gavo 1,800, o į mokyklų kontrolius apie 1900. Mokyklų kontrolium išrinktas vietinis Socialistų Partijos kuopos organizatorius J. Grigersonas.

Šis miestelis nuo Wilmerdingo guli 5 mylias atstu.

B. K. Kondratavičius.

IŠ LIETUVOS

Iš Kalvarijos kalėjimo 16||29 d. balandžio tapo išvartyti šitų baigti katorgą: 1) Vasickis (buvęs Zablecko bernas, Keturakalių v.) už vagių užmušimą Senapilėje 1905 m. nušautas 4 metams katorgos; 2) Bernotaitis už caro paveiklo sudarymą Bartininkuose (Vilkaviškio pav.) nuteistas karės namo leipgi 4 metams katorgos. Abiems pasiliekti dar apie 11 metų katorgos, o po tam amžinas apsigyvenimas Sibire.

Nubaudimas už monopolio sudaužymą.

Už šakių (Naumiesčio p., Suvalkų gub.) monopoliaus sudaužymą, kas atsitiko pabaigoje 1905 m., buvo patraukti sukomunybėn keli kaltininkai. Du kaltininku išbėgus užrušė, o trys (Baltrus Valuckis, Jonas Kuras ir Juozas Kareiva) tapo nuteisti katorgon 6 metams, o paskui amžinai apsigyventi Sibire. Juozas Kareiva išvartas Orlan, o kituodu išbėgėsi Kalvarijos kalėjime. Vienas pabėgusiųjų (Jonas Raudza) buvo nuykęs Belgijon, kur per du metu dirbo fabrikė; bet pernai jisai susirgo proto smėsimu. Belgijos valdžia išlaikiusi Bandžą ligonbutyje per 3 mėnesius, išdavė jį smet Rusijos valdžiai, kuri jį pasodino Kalvarijos kalėjime dabar teis už monopoliaus sudaužymą.

Kalvarijas Kalinys.

Siauliai. † A. A. O. Podziunytė. Laisvosios dienos praėjo. Daugybė žmonių sėdi kalėjimuose. Bet sunkias kalinio gyvenimo sąlygas išlaiko tik patį stipriji. Sidpnesnieji-gi miršta—arba dvasiškai arba ir kūniškai.— Taip naktė iš Balandžio 27 į 28 d. tarp keturių kalėjimo sienų, bekeno pasigailėjimo, be atjautimo artimų žmonių, nesulaukusi nė teismo, kuris turėjo būti. už 15 dienų ir kuris, beabejo, būtų ją išsteisinęs,—pasimirė jauna lietuvaitė A. A. Ona Podziunytė, Liepojaus gimnazijos 7 klesos mokinė. Ją suėmė Rugšėjo 8 d. 08 m. Troškonių dvare (Linkavos v., Panev. pav.) pas dėdę Jasinską; ji pas jį gyveno tik iš bėdps. Dėdė, sako, būtų galėjęs išimti ją ant parankos, bet nesusėmė...

—*Liet. Ukn.*

Kalvarijos Kalėjimas.

(Iš Inaiško)

Gerbiamasis Drauge!

Pas manę naujienos, tos pačios, kenciu po senovei tarp keturių sienų, kur sugrūstą apie 16-17 ypatų; da tiek gerai, kad visi esam politiškai. Vabalų baltųjų tankiai uždera, ale su jais vedam smarkią kovą taip, kad neduodam išsiplatinti, tuo visus nubaudžiam mirčiai. Bet svečias naujas pribuvęs vėl jų atsineša pusėtinai. Mat, jei žuogų Vilkaviškio ar Naumiesčio žandarai sumai; tai gabena į Kalvarijos kalėjimą per Kauną. Kauno kalėjime pralaiko savaitę, sugrudę Rūkia 30-40 vienam kambaryje,—tvarte, geriau pasakius; potam gabena į Vilnių, ten vėla apie 4 dienas palaiko da aršesniam kalėjime, vadiname etapnam. Potam veža į Gardiną; ten palaiko 7 dienas. Iš Gardino į Suvalkus; kur savaitę prabuna, o iš Suvalkų gabena jau į Kalvarijos kalėjimą. Bet da Cipliškiuose tenka, pusiaukelėj, pripelijusiam kalėjime prabuti per naktį. Ant rytojaus anksti išverda karšto vandnio, kas turi arbatlapių, cukraus, tai šį išsigėręs gali keliauti pėkščias iki Kalvarijai. Kalvarijoj pribuvus, sargai iškrečia gerai visų drapanų siules, mat, jieško, ar neras peiliuko, aluvėlio, popieros šmotelio, arba pinigų užsintų. (Iš Vilkaviškio iki Kalvarijai aplink užtrunka 20 parų suvažsant; pinigų daugiaus nevelina pasiimti, kaip 1 rub. Tai ir gyvenk, žmogau, kaip išmanai.) Atkeliavus į Kalvarijos kalėjimą po iškrėtimui sargai varo į karštą maudyklą išsimaudyti, ate kas iš to, kad drapanų nemaino, nevat nė marškinių neduoda, o savo retas gali atsinešti, nes ugo lo vni (kriminalistai) pavagia, o kartais panevėliatima. Tai kaip įleidžia į kamara; tai tas svečias visus geroms lauktuvėms pavaišina. Šiaip kalėjime čysta; grindis patįs kaliniai plaunasi du kartū per savaitę, baltinius maino kas savaitę, marškinius kad ir žalio pakulinio mašio, o kelnės da storesnės, ale vis tik išskalbtos čystai, o kas geresnių neturi, tai labai gerai ir tōki. Viralo duoda du syk ant dienos po kokia pusantros kvortos: išryto ant devynių ir po piet ant pusės trijų nedėlioj, utarūnke ir ketverge mėsos su kaulais papuola po pusę svaro; mėsa, žinoma, prasta, kokios sunku kur suėsti, kiba Čikagos piovykloj. Bet, žinoma, randasi ir apie Kalvariją baigiančių savo dienas gyvulėlių. Ale kokia yra, tokia, vis-tik mėsa. Duonos duoda kasdien po pusantro svaro; pavakare duoda karšto

verdančio vandens, kiek kas nori; tai kas turi žoliukų bei cukraus, gali išsigerti ir arbatos. Valgio iš namų atnešti duoda, bet tai jau kalėjimo viršininko malonė. Išryto visi kaliniai turi kelti ant 6 valandų, o vakare gali gulti vėl po 6-7, ale politiškai gula tankiausia po 9 v., nes ant devintos valandos buna «povierka», peržiuri, ar visi kaliniai, ar grotų ant langų nenupiovė, ar sienos neišgriovė. Sargyba gana didelė, ale vistiek da jai nepatiki.

Dieną išleidžia ant 1-mos valandos į kiemą pasivaikščiot; potam vėl į kamara. Kamaroj skaitom knygas, tai teip ginčai visoki. Rėkaut, dainuoti, trunkytis, linksmintis nevalia, už tai kiša į šaltąją ant kokių 7-14 parų; ten jau viralo neduoda, vien tiktai duodos ir vandens, atima drapanas šiltesnes ir užklodala. Norint laišką parašyti, leidžia utarinkais, ketvergais ir subatomis: laišką peržiuri kalėjimo administracija, potam siunčia prokurorui, tas politiškųjų nusikaltėlių laiškus siunčia žandarų viršininkui peržiurėti. Jei nieko blogo, pagal jų nuomonę, nėra, tuomet perleidžia. Tai į 3-4 savaites namiškiiai gauna laišką. Jei kas laiške buna apie politiką parašyta, ar šiaip kas jiems neaišku, tai konfiskuoja. Laikraščių jokių neduoda skaityt. Ačių draugui už «Baltramiejaus Naktį» ir «Raistą»—puikios knygos, skaitom visi kaliniai ir kriminalistams patinka; tiktai vargšės knygelės pusėtinai apiplyšo, ale dėlto apie kokis 100—150 ypatų perskaitė.

Pasimatyt leidžia, bet turi turēt nuo žandarų viršininko leidimą; tas nelengva gauti, nes tankiai jo nerandi namie. Kalėjimo viršininkas, anam leidus, duoda pasikalbėti, akvaizdoj keletos sargų, kokias 15-29 minutų. Tai ką per tą laiką gali pasikalbėti, beveik nieko.

PADEKAVOJIMAI.

I.

Ištariu širdingą ačių nariams L.S.S.A. ir S.L.A., kurie teikės sušelpiti mane kenčianti nesveikatoj. Aukas gavau nuo šių kuopų L.S.S.A.: 84 kp. Montreal, Canada 2.45; 9 kp. WilkesBarre, Pa 80c; 46 kp. Mahanoy City, Pa. 1.25; 26 kp. Westville, Ill 1.15; 4 kp. Chicago, Ill. 75c; 32 kp. Pittston, Pa. 4.35. Nuo S.L.A.: 111 kp. Easton, Pa. 1.40; 183 kp Chicago, Ill. 1.40; 212 kp. Kenosha, Wis. 90; 4 kp. Lost Creek, Pa. 5.00; 202 kp. Lafayette, Colo. 135; 166 kp. So. Larain, Ohio 80c.

Kaz. Vizgirda.

303 N. Main, St., Brockton, Mass.

II.

Aš Aleks. Basevičia, 6 kp. L.S.S. narys, Pittsburg, Pa., širdingai dėkavuju draugams ir draugėms už aukas, kuriomis teikėtės mane sušelpiti nelaimėj ir ligoj. Pagal atskaitą «K.» N19 nuo centro kasieriaus per L.S.S. 6 kuopą apturėjau \$26.23; Atlas Trad. Ass'n. Philadelphia, Pa. \$2.00; L.S.S. 6 kp. Pittsburg, Pa. \$1.00; 105 kp. Lewiston, Me. 4.55; 28 kp. Shenandoah, Pa. 2.85; 29 kp. Springfield, Ill. 1.53; 21

kp. Herrin, Ill. 1.80; 17 kp. Brockton, Mass. 3.55; 115 kp. DuBois, Pa. 2.29; 4 kp. Chicago, Ill. 75; viso labo \$49.55.

Al. Basevičia,

3019 Putaski St., Pittsburg, Pa.

Atsišaukimas S.L.S. į Draugus.

Malonų draugai ir draugės! Aš budamas ko blogiausiame padėjime kreipiuosi į jus, meldamas pašelpos. Jau 10 mėnesių kaip nedirbu, nes negaliu dirbti ir jau negalėsiu; teip esu netekęs sveikatos, kad vos galiu pavaikšėti. Daktarai jau atsisako mane išgydyt. Sergu dziovos liga. Mano moteris teip pat serga. Abu budami sergančiais negalime sau maisto užsidirbti.

Su sociališka meile jūsų draugas narys 29-tos kuopos L.S.S., Springfield, Ill.

Petras Mašiotas.

Mūsų 29 kp. komitetas liudijam, kad ištikro šitas mūsų draugas randasi koblogiausiame padėjime ir yra vertas sušelpiti. Draugai, kurie teiksitės paaukauti, siųskite kuopos išdininko adresu: Jurgis Karaška, 1751 So. 2nd St.

Pasirašome: { Organizatorius Jonas Žvingila,
Sekretorius Pranas Klembauskas,
Kasierius Jurgis Karaška.

Koval atsiųsti rankraščiai.

A. B.—Ką amerikiečiai mano apie ateivius; St. Strazo—P. sakyk, Nuteistojo žodis ir kitos eilės; J. Juodžiukyno—Da L.S.S. reikaluose, Literatura ir mūsų partijos darbai; Š. J. Šipavičiaus—sunkūs laikai (eil.); M. P. Stakėno—Zmogus laisvės kovotojas.

Iš Europos: Jovaro—Nelairių sunkiausioj dieuoj, Velykas Mačiau idealą, Su Pavasariu.

«Vieno tik negaliu suprasti: kaip socialistai taip maiti tebrangindami žmogaus gyvatą, drįsta (!) nuolat šaukti apie mirties bausmės panaikinimą?)

Meškus, «Šaltinyje», N3, i.m.

Tame ir yra diktatūros (priespaudos) prakeiktis, kad diktatorius negali susiprotėti, kada diktatura pradeda būti bereikalinga.

Tame ir yra diktatūros prakeiktis, kad ji visados bereikalinga.

Mering.

Pranešimas Lietuviams Amerikiečiams.

Malonų Draugai ir Broliai Lietuviai! Mūsų vargų spausti turėjome apleisti savo tėvynę, ir atkeliavome į šią šalį, manydami čia rasti laimingesnį gyvenimą, bet ar išsipildė mūsų viltis!

Rusioj mus slėgė ir vargino caras su savo kraujagėdžiais kais bernais, čia gi mus vargina ir išnaudoja kapitalistai.

publikoniška valdžia ir jos carukai—milijonieriai!

Bet čia Jungtinėse Valstybėse mes lengviai galime iškovoti sau geresnį gyvenimą per nubalsavimą gerų valdininkų; kad balsuoti, mes pirma turim tapti šios šalies piliečiais. Tapti piliečiu nėra taip sunku, nors naujas 1906 metų įstatymas apskunkino, bet visgi norinčiam nesunku tas pasiekti. Norint išvengti daug nesmagumų ir bereikalingų iškaščių, mušiamiesiems lietuviams, norintiems pastoti šios šalies piliečiais, reikalingiausia tam-tikrą knygutę, kurią užvardijau: «Vadovas lietuviui J. V. Piliečiui». Knygutėj telpa šie aprašymai: 1. J. V. Konstitucija. 2. Dekliaracija, arba apšaukimas nevalstybinėse J. V.. 3. Kas gali ir kas negali but J. V. piliečiu. 4. Kaip gauti pirmas popieras. 5. Kaip ir kada gauti antras bei pilnas pilietiškas popieras. 6. Visi klausimai ir atsiliepimai lietuviškoj ir angliškoj kalboj, kurie gali but užklaunami teisėjo, išsiimant pirmas ir antras popieras. 7. Kaip reikėtų elgtis prie visokių balsavimų J. V. viršininkų, ir daug kitų svarbių aprašymų apie santykius Jungtinių Valstijų piliečių su knygutė turėtų rasti kišeniui kiekvieno lietuviu, kaip tapti piliečiu, taip ir juom esančio, nes čia kiekvienam reikėtų sau draugiškus patarimus. Knygutė užims apie 140 puslapių ir kaštuos 50 c., bet kurie užsiprenumeruos pirmą mėnesį, tie gaus pigiaus, t. y. po 35 c. Malonūs Draugai! Norint suprantate naudingumą šios knygutės, malonėsite pasigelbėti jos išleidime, nes išleidimas lėšuos apie 300 dolerių su viršum. Abelnai tas turi rupėt L.S.S. ir S.L.A. draugams, kurių tikslas yra visuomenės pakėlimas. Jei draugai pasiskubisit su pagelbėjimu: kas su prenumerata, kas su išleidimu, tai knygutė pasirodys apie liepos mėnesį. Su meile jums ir visuomenės, bei darbininkų išsiliuodama.

I. M. Kandell (Kudlauskas),
115 N. 12th St.,
St. Louis, Mo.

P.S. Kiti laikraščiai širdingai meldžiami šį straipsnelį paspausdinti.

Tik viena aptieka
visoj Philadelphiaj kur galima susikalbėt lietuviškai ir apturėt teisingus vaistus. Didžiausia krajava aptieka D ro Pharmacy J. PINIONZEK, kurioj darbuojas teiggi krajavas aptiekorius S. JONKUS (lietuvis). Čia gausit visokių liekarstų. Rasit visada daktarą.
2984 RICHMOND ST., PHILAD A.

TEATRAS.
Lepas (July) 7:30 vakare, svetainėj
Columbia Hall 128 Clinton Ave., Rochester, N. Y., sulos: 1) vienoj veikmėj knygutėje "Natrako", 2) "Knarkia pasakojimas", 3) "Salemono Sapnas". Lietuvis ir Lietuvaltės šio miesto, teipgi amerikiečiai yra širdingai užkviemiai atsilankyti. Po perstatymui bus išleisti ir daktai su balium. Bus linksma vakarėlis!
L.S.S. 7 kp. Teatrališkas Ratelis.

NAUJAS ISZRADIMAS
Sustiprinimui ir užlaikymui plauku.
Tukstantai pliku žmoniu atgavo puikius plaukus, sulaukė silktima plauku. Duodam roda dykai per laiška, kaip išgydyt silktima plauku, pučkus, didervines, niežus ir lytiška bruda. Nuo koku užtrinu tik 10c. Mesturime daug padėkavoniu laišku visokiu tautyčiu. Tuojau rasyk pas mus:
J. M. BRUNDZA Co.
996-998 BROADWAY, BROOKLYN, N. Y.

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.
VISIEMS ŽINOMAS
DR. PHILIP ROVNO
423 PINE ST., PHILADELPHIA, PA.
Priėmimo { Iki 10 iš ryto. Nuo 2 iki 3 P.M.
valandos: { Nuo 6 iki 8 vakare.
Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Pranešimas.
Herrin, Ill. L.S.S. 21 kuopos susirinkimui atsitvina 1-mą ir 3-čią sereidą ketvirtuo mėnesio, svetainėje Idle Flour. Kuopos sekr. yra C.S. Kasparavičia, bu 522, Herrin, Ill.

No. J. 82. JUODO METALO NUOLATINIS KALENDORINIS LAIKRODELIS

Tiktai \$3.95, mūsų draugystės sąnariams už \$3.55.

Labai puikus nuolatinis kalendorinis laikrodėlis, kuris visada parodo sekundes, minutes, valandas, savaites ir mėnesio dienas, mėnesius ir visada parodo kaip mėnulis stovi. Užlaiko labai gerai laiką ir yra pilnai paruošęs firmą garantuoti. Prysakys labai puikus, auksinės rodyklės ir su auksiniais pažėrinimais. Kitos firmos parodo patį laikrodėlį už kelis kartus daugiau, bet mes paleidome už tą prekę, kad apgarinti mūsų pirklystę, nes norime parodyti savo tautiečiams, jog mes galime paruoti geresnius tavorus ir pigiaus kaip svetima tautai, nes mūsų firma yra labai didelė, ir mes pirkdami daug ant karto, pigiai galime pargabenti iš Europos arba imti nuo Amerikos fabriku.

Be leucingelio duodame už \$3.95, mūsų draugystės sąnariams už \$3.55, o su auksiniu (gold filled) labai puikiu leucingeliu už \$4.95. Kiti parduoda tokie leucingelius po keliolika kartų daugiau kaip mes.

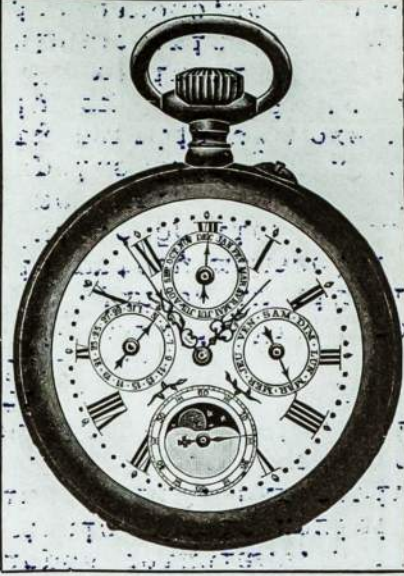
Kas prisijus pinigų per pačią laikrodėlis tuojaus bus išsiųstas per pačią mūsų kaštu, bet jeigu kas nori užsipausti už tavorą ant expreso, tada eisime per ekspresą ir pirkėjas užsimokės visus pristatymo kaštus.

Per mūsų draugystę galima gauti visokių tavorų pigiau kaip kitur. Mes turime savo spaustuve ant 942 Lombard St., Philadelphia, Pa., atlekame visokius drukoriskus darbus ir išleidžiame didelius katalogus nuo visokių tavorų visokiame kalbose. Ant parikalvimo prisijusime mūsų katalogus dovanai. Prašome prisijusti savo ir draugų adresus.

Mes nesulome ir negarsiname jokių tavorų už dyką, apart mūsų katalogo, bet parduodame gerus tavorus pigiaus kaip kiti. Tie, kurie garsina ir prižada duoti ką nors už dyką, visi yra prigavikai ir nuo jų reikia saugotis, nes už dyką tavorus duodant niekas prekystės negali varyti.

Mūsų yra tikra lietuviška ko-operatyviska draugystė ir kiekvienas gali prie mūsų draugystės prisirašyti. Akcijos yra po vieną dolerį ir atneš ne mažiau kaip astuonis procentus kas meta. Prigulinti prie mūsų draugystės gali tavorus pirkti 10 procentų pigiaus kaip kiti. Užkviename visus tautiečius prie mūsų pirkliškos draugystės prisirašyti nors su vienu doleriu. Pinigus siųskite per Money Order iš pačio arba registravotoje gromatoje.

ATLAS TRADING ASSOCIATION, Dept. No. 1 P.O. Box 722
416-418-420 S. Broad St. ir 942 Lombard St.
PHILADELPHIA, PA., U. S. A.

J. M. Makurat
Graborius ir Balsamuotojas
Atleku viską ateakančiai gerai, greitai ir pigiai.
3112 Richmond St., Philadelphia.
Tel.: Keystone 4276 D. east.

Gerai dantys yra neatbutina reikalingi gerai sveikatai, todėl nueik pas dentistą

Dr. J. I. Halpern
868 N. 6-th St., Philadelphia, Pa.
Jis sutvarkis tavo dantis už žema prekę. Trankia dantis be skausmo, mieda natjus. Kalba lenkiškai.
Valandos: Dienomis 9 iki 8 vakare, Nedėliomis 9 iki 4 vak.

Telefonas: Bell Kena. 36-18-A, Keystone East 42-21-D
JONAS F. BAJ
Lekiškai-Lietuviška Stainė
šiaurinej Philadelphiaj dalyj. Arkliai gatavi kiekvienoj valandoj veselioms, krikstynoms, pagrabams ir pasivažinėjimams.
2501 Edgemont St., Phila., Pa.

Rusiškas Notariušas

Sutaisau visokius dokumentus, kontraktus, užstatomybę; paliudrju paraszus, sutaisau paszportus ir visokias valdiszkas popieras. — Perku ir parduodu namus ir apsaugojimo ugnies [insurance]. Duodu rodas. Sukolektuoju pinigus, skolas ir raudas. Visi reikale kreipkites pas mane. Žemiausios prekės už tarnystę.

Paul M. Myers
N. E. Cor. Franklin & Poplar St.
PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: Bell Lombard 46-49, Keystone Main 70-81 A

Wholesale parduvinetojas tikrai geriausiu užrubežiniu ir naminiu vynu, likeriu ir šnapso visoje Philadelphiaj, Pa.
Simon Borowski
Pardavineja butelkomis
Tannhaeuser Beer
Adresas toks:
736 So. 3-rd Str., Philadelphia, Pa.
Jei kam reikia kokių nors gėrymų, atsilankykite pas jį, o busite pilnai užganėdinti.

Pirkejas atsinešes arba atsiuntęs šita iškarpa, gaus 10 per cent pigiau. Labai paranku. Visi juos rinkit.

ATKREIPKIT ATYDĄ

Ir pirkit visus trunkus geriausioje vyno sankrovoje. Mes turime daugybę užsienio ir vietinio gerimo.

Degtinė { kvorta nuo 50 centų iki vienam dol. 50 cen
California Brandy { kvorta 65 centai iki 2-jų dol
California Vynas nuo 30 centu iki 1 doleriui 55 c.
ARAKAS [Rum] nuo 75 centu iki dviejų dolerin.

Veselioms perkant, duodam pigiau. Pirkėjams duodame gražias dovanas. Kalbam lietuviš. lenk., ruskai ir kitaip.

B. Z. JESSAR.

1748 Orthodox St. Frankford Philadelphia, Pa.

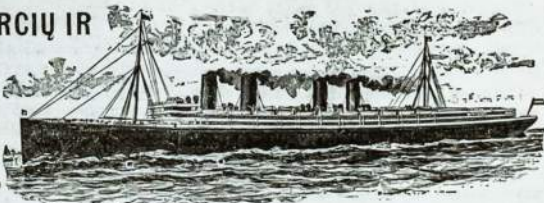
PIRMUTINE LIETUVIŠKA AGENTURA

A. M. STANELIS

Vienatinis Philadelphijoj Lietuvis Agentas

LAIVAKORČIŲ IR PINIGŲ

Siuntimo į Visas Svieto Dalis.

Jeigu nori gerai ir greitai parvažiuot į Lietuvą arba partraukt ką iš Lietuvos, pirm, negu nueisi pirkit laivakortę pas svetimtautį, ateik pas mus pasiklaust rodos. Parduodu laivakortes (šipkortes) ant visų vandeninių kelių, didžiausių ir smarkiausių laivų. Pinigus siunčiu per didžiausias bankas į visas svieto dalis. Perrašau, parduodu namus, lotus ir farmas. Apdraudžiu (išsiurinu nuo ugnies. Išdirbu daviernastis, vališką popieras, išsirūpinu pašpartus, išdarau «morgičius» bei lystus. Turėdami minėtus reikalus, kreipkitės šiuo adresu: 1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa

NAUJAS IŠRADIMAS!

SU PAGELBA

Chemijos ir Naujausių garsių išradėjų Mašinų Nukvarbuoju visokius drabužius neardant.

Kam jums vaikšciot nudevėtose bei nušutusiose drapanose, jeigu už labai pigiai galite atnaujinti ir perkvarbuoti visai neardant siūlių, kad ir seniausias drapanas.

Mes, nuolat besidauginant kostumeriam, įtaisėme naujausio išradimo dažomasias mašinas tam tikruose namuose pagal francūzišką metodą. Drabužius kvarbuojame kaip vyriškus, taip ir moteriškus, o teipgi ir visokius dyvonus, blanketus, firankas, portyerus ir t.t., kokiais tik kas nori dažais. Teatrališkoms trupoms padarome kostiumus (drapanas) traukyje vienos valandos. Pavestą mums darbą atliekame gerai, greitai ir sąžiniškai. Kreiptis prie mūsų galite: ypatiška, laiškeliu bei per telefoną-

JAN KUKULSKI,

3032 Richmond St. - - 3005 Frankford Ave.

Bell Phone 45-59 A Kensington, Bell Phone 45-74 A. A Kensington.

Philadelphia, Pa.

THE LITHUANIAN "KOVA" PUBLISHED EVERY WEEKLY FRIDAY BY THE

Lithuanian Socialist Federation of America

J. BALTRUSAITIS, Editor F. J. BAGOCIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES in all parts of the World

One year \$2.00
Six months 1.50
Three months .50

ADVERMISEMENT RATES

One inch once .50c
One inch one month \$1.50
One inch one year 15.00

All Communications should be addressed

PRENUMERATA visose dalyse svieto

Vieniems metams
Šešioms mėnesiams
Trims mėnesiams

APGARSINIMU KAINOS

Colis sykį
Colis per mėnesį
Colis per metus

Visokiuose susineimuose adresuoti

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

GEORGE BELAWSKIS

1216 S. 2nd St. Philadelphia. LIETUVIŠKAS SALIUNAS.

Lietuviški kvėpentiniai cigari, geriausia degtinė McHenry, Treiner ir kitų. Linksma vieta, geras patarnimas, grina lietuviška kalba.

Parsiduoda

GROČERNĖ ir BUČERNE

Labai pigiai, apilinkėj apgyventoj visokių tautų.

Wm. Yurkowski 3128 Gaul St. PHILADELPHIA, PA.

Fotografiška Galerija

Lietuviui arba lenkui pradėt blaiz, nes vis randasi dalyj apgyventoj Lietuvos ir lenkų. Del arteonių žinių atsiuokit šiuo adresu:

JOHN J. TARNOGURSKY, SECONDA PHILADELPHIA, PA.

J. Pomeran

Nuo šiu laik duoda d. 16300 parsiuola velti. Labai geras. Omalis sa. vienu foto. visai kaimu. 739 S. 2nd Philadelphia

STEFAN PAPIERNIK

Lenkiškas Bankierius, Laivakorčių agentas ir Publiškas tarijus.

807 S. Front 352 N. 25 S

PARDUODA

LAIVAKORTES ANT

VINIŲ LINIJŲ Į VISAS PASAULES DALIS. MAINO PINIGŲ IR SIUNCIA Į VISAS ŠALIS UŽ KURSO KAINAS.

Kamp. 23. ir Callowhill gatvė Philadelphia, Pa.

FREDERICK D. FELTO SALIUNAS yra geriausia Lietuviams uželga. S. W. Cor. Richmond & Allegheny Ave., Philadelphia, Pa.

P. S. Silvermano

Rusiškai TURKIŠKA PIRTIS

312 Carpenter St. Philadelphia, Pa.

Skaitykite "KOVA"

DR. RICHTER'S "PAIN- EXPELLER"

Silpnai muskulai tau nieko ger-
o nesuteiks, jei tavo organizma
nalkys **reumatizmas.**

PAIN EXPELLER

gerai įtirtas, tuojaus sumažina skan-
sma ir pašalina visas jo priežastis.
50 c. ir 50 c. visose geresnėse aptiekose.

F. Ad Richter & Co.

215 Pearl St New York
Tėmkitis ant Inkaro
ženkliai

Lietuviai, visokiuose reikaluose
paimkit savo vertelgas. Reikalui at-
sirasius kreipkitės pas:

L. A. Ostapowicz

Lietuviškai-Lenkiskas Graborius.

2636 E. Allegheny Ave., Phila., Pa.

Telefons Bell 397 Kensington.

NAUJAS KATALOGAS

Kokio nebuvo lietuviškoj kalboj, bus
kainam prisijustas ant pareikalavimo
kuris prisijus 10 c. markėms. Tame
kataloge telpa aprašymai, apie Elek-
trinių Krutantių paveikslų mašinas,
mažikas lempas, štukas, visokių ga-
tinių knygas ir tt. Kas nusipirks
naują juokingų dainų knygelę "Dai-
nų Vainikėlis" kurios prekė 25 cent.
tam prisijusime katalogą dykai. Rei-
kalamame gerų agentų pardavinėji-
mui mus tavog po miestus ir mies-
telius. Adresuokite:

GEO. A. PUPAUSKY & CO.,
1112 S. LEAVITT ST. CHICAGO, ILL.

Bell Phone
Kensington 57-38

S. Szveda

Lietuviškai-Lenkiskas Graborius:
2409 E. Norris St., Philadelphia.

Visose reikaluose kreipkitės pas savo tautietį,
kur visus reikalus atleka prieiškaiki ir pigiai.

SKAITYK! SKAITYK!
Vardavos specialistas
FOTOGRAFAS

Kiekvienas, kurs iškirps šį ap-
garšinimą ir atsineš pas mus,
gaus spilkutę su savo arba keno
kito paveikslėliu visai dykai.
Neužmirškite adresu:

Wolpe Studio
421 So. 5th St., Philadelphia, Pa.

Geriausios visoj Philadelphijoj
Rusiškai-Turkiškios Pirtys

15 ir 25 centai.
Šiltos ir šaltos vonos 15 c. Atdaros kasdien
iki 12 val. nakties. Serodomis moterims nuo
1 val. po piet.
SOL. GOODMAN
211-13 Vine St., Philadelphia, Pa.

EDWIN M. SIPE

PLUMBERIS ir PEČIŲ INŽINIERIUS

2712 E. Allegheny Ave., Philada.

Mano darbas gali but matomas nau-
joje svetainėje ant E. Allegheny Ave.

S. KONIECZNY

3131 Richmond St., Phila., Pa.

ARTISTAS-SKAPTORIUS

Dirba

Altorius, kozelnyčias ir kitas bažnyčios
itaisas. Teipgi karunces, šarpas ir ki-
tus dr-sčių darbus. Kreipkitės prie jo!

G. W. Kownacki

2372 Orthodox St., Philadelphia, Pa.

Sallunas ir Vynyczia

Geriausi Amerikoniški ir užrubeži-
niai Vynai, Likieriai, Arielkos ir
Cigarai. Atsilankykite pas tautietį!

KIEKVIENAS, kuris ateis pas

A. Margulis

pirkti vyno, arielkos arba kitų ger-
imų, aplankys gražią dovaną — pulkią
plėčekelę degtinės. Pamėginkit syki
tikrai rusiškų gerimų — visada naudosit
Kalbam rusiškai ir lenkiškai

A. MARGULIS

N.E. cor. 4th & Monroe Sts., Philada.

Bell Phone 2477

Keystone 4269 A

ALEX. KOZUCHOWSKI

Didžiausia sankrova arielkos, vyno, likie-
rio, vietinių ir iš užsienio. Alus buteliu-
kuose Szmidt'o bravoro. Dirbtuvė mine-
rališkų vandentų.

Kalbama lietuviškai, lenkiškai, ruskai ir angliškai.
2728 E. Allegheny Av., Philadelphia.

Bell Phone: Frankford 454 D.

George S. O'Connor

4164 RICHMOND ST.
PHILADELPHIA, PA.

PLUMBERIS.

Pertaiso gaza ir sutvarko kitus daiktus
reikalamjančius taisymo. Teipgi intai-
so gazo, garo ir šilto vandens šilumą.

ST. KEMPA

2804-06 Allegheny Ave.,
Philadelphia, Pa.

Pristato vežimus veseiloms, krikštynomis,
pagrabams ir tt. Jis yra vienintelis tikras
ir teisingas tautietis. Prekes prieinamos.

Keystone Telefonas: East 42-65-A.

Nuo sausio 1 (14) d. š.m. pradėjo eiti iš Vilniaus du
sykiu per **"Zemdirbys"** ukių prekybos
nėnesį ir pramonijos
reikalams pašvęstas laikraštis.

Rašinėti «Zemdirbin» pakviesti šie žmonės: agronomas
M. Jalovieckis, agronomas J. Tubelis, veterinaras M. Veitas,
veterinaras J. Šalkauskis, d r as A. Vilešis, T. Daugirdas, gi-
rininkas P. Matulionis, D. Šidlauskas, kun. V. Kemešis, uk.
I. Rupšys, kun. J. Tumas, uk. A. Gineičis, kun. Skinderis,
A. M-kis, A. Zuvis, J. Brakauskas ir daug kitų.

Zemdirbys yra rašoma apie ūkininkavimą, apie skirstymąsi vėlesnėdžius ir kaip iš-
kyrečius gyventi, strdipeniai apie prekybą ir pramoniją, apie gyvulių vėlesimą ir auginimą
apie pienininkavimą, bitininkavimą, daržininkavimą, sodininkavimą, apie gliedų auginimą,
apie vartotojų draugijas, ūkio ratelius, skolinimo taupomasias kasas, stralpeniai iš medicinos,
gigtjenos ir veterinarijos, stralpsniai apie naminių moterų ūki įvairios smulkios patarčių, ūkių
prekybos ir pramonijos knygų apžvalga ir t. t.

"Zemdirbys" neužiima jokia politika.

"Zemdirbys" rūpinasi tikrai pakelti Lietuvoje ūki, pre-
kybą ir pramoniją.

"Zemdirbys" raso kuo suprantamiausiai, kad kiekvienas
aors ir mažai temokytas žmogus lengvai galėtų suprasti visą,
kas jame rašoma.

"Zemdirbio" kaina nusiunčiant pačta: 3 rub., pusei mė-
tų 1-rub. 50 kap, 3 mėnesiams 75 kap.

Atskiras "Zemdirbio" numeris 15 kap.

Pinigus ir rankraščius prašoma siųsti tokiu adresu:

gor. Vilna, Stefanoyskij forstadt, dom Urbanoviča, kv. N7
Redakcia gazety "Zemdirbys"

JEI TU MYLI GERA ARIELKA

Parašyk mums tuoj, o aplankysi paaiš-
kinimą kaip gali gauti.

Visai Dykai Vieną Kvortą

Geriausias tyros Arielkos.

SECURITY CO., 421 Water St. Chicago

Vardas
Adresas

Atyda!

Nuo 1 mos Liepos nauja adminis-
tracija apims savo vietą. Drau-
gai, kurie esate skolingi už kny-
gas, laikraštį ar pašalinius darbus,
atsitaisykit kaip greit galima, nes
nesmagu perduot skolininkų var-
dus kitiem. Visiem parašyt ne-
galima, nes ne laiko ner, o ir per-
daug apsieta.

F. J. Bagocius, Adm.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarančija į visas ša-
lis svieto. Atleka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jaujntinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Šitos pigios prekės tikai ant trumpo laiko!

No. S. 42. Iš kieto gumo, pagerintas kotelis, iš apaczios įpilamas raszalas su No. 5 stipria 14 karatų auksine plunksna. Labai tinkama knygu vedėjams, redaktoriams, advokatams ir visiems, kurie tankiai ir duaug raszo. Skrynelėje su czirszkyne ir pamokinimu. \$2,00.

No. S. 44. Iš kieto gumo, dailiai iszmargintas kotelis, iš apaczios pripilamas raszalas, 18 karatų auksinės, dailiai iszmargintos rinkės 1 ketvirta colio pločio, su No. 2 stipria, 14 karatų auksine plunksna. Skrynelėje su czirszkyne ir pamokinimais. — \$1,50.

No. S. 45. Iš kieto gumo, dailiai iszmargintas, naujai pagerintas diktas kotelis, 18 karatų auksinės, dailiai iszraižytos rinkės 3 asztuntos dalis colio pločio, iš apaczios pripilamas kotelis, No. 5 stipri czysto aukso plunksna. Skrynelėje su czirszkyne ir pamokinimais. — \$2,65.

No. S. 47. Labai dailus perlinis kotelis, iš apaczios įpilamas raszalas, 18 karatų auksinės rinkės, 3 asztuntos dalis colio pločio, No. 2 stipri czysto aukso plunksna, Skrynelėje su czirszkyne ir pamokinimais. — \$3,00

No. S. 40. Iš kieto gumo, labai dailiai iszmargintas kotelis ir virszus su No. 4 czysto aukso plunksna. Skrynelėje su czirszkyne ir pamokinimais. — \$1,25.

No. S. 46. Iš kieto gumo, naujai pagerintas kotelis, ant kotelio ir virszaus „sterling“ sidabro padabinimai, artistiskai atdirbti, No. 4 czysto aukso plunksna. Kiekviena dailioje szilkinėje skrynelėje, iszmuštoje baltu atlasu. — \$2,25.

No. S. 39. Iš kieto gumo, dailiai iszmargintas kotelis, iszszriubuo-

jama apaczia, per kurią galima raszalo pripilti, No. 1, 14 karatų auksinė plunksna. Skrynelėje su czirszkyne ir pamokinimais. — \$1,00.

No. S. 43. Iš kieto gumo, dailiai iszmargintas kotelis, 18 karatų auksinės, dailiai iszraižytos rinkės, 3 asztuntos dalis col. pločio, su No. 3 stipria 14 karatų aukso plunksna. Skrynelėje su czirszkyne ir pamokinimais. — \$2,00.

No. S. 48. Sterling sidabro kotelis ir virszus, labai dailiai artistiskai atdirbti, su No. 2 czysto aukso plunksna. Dailioje skrynelėje su czirszkyne ir pamokinimais. — \$5,25.

No. S. 41. Iš kieto gumo, extra diktas pagerintas kotelis, dailiai iszmargintas, su dviem auksinėm, rankomis iszraižytom rinkėm, su dailia No. 4 czysto aukso plunksna. Skrynelėje su czirszkyne ir pamokinimais. — \$1,50.

No. S. 49. STYLIOGRAFISZKAS PAISZELIS. Raszalo pripilamas kotelis, 14 karatų aukso smailuma.

Labai tinkamas vertelgoms ir kitiems, kurie vartoja paiszelius (alavėlius) pažymėjimui, ar užraszinėjimui ko ant greito. Skrynelėje su czirszkyne ir pamokinimais. — 95c.

Reikalaujantiems prisiųsime didžiausią illiustruotą kataliogą visokių pirkiniu dovanai.
Atlas Trading Association, Dep.No.1, P.O. Box 722. 416-418-420 S. Broad, 942 Lombard Sts., Philadelphia, Pa. U.S.A.

Taig
dirbtuvės.
bimo įnaš
Atei
savo nari
mas to vi
geriausia
bus tik tu
vo priede
Taig
suome rės
buti visu
ta įvyks
kys nuo s
naudai pr
Prisi
pramonė,
klesia ir k
mas kyla
išnaudoji
kils klesu
ir proleta